

Liepājas iela 31
Baltijas skolotāju seminārs

PDC + KM

Kuldīga

Lietas Nr.: 08 - 04 - III, IV - 24 - L - 1172

PILSETBŪVNĒCĪBAS
UN ARHITEKTŪRAS
PIEMINEKĻU NODAĻA

MKP700 - rīvs
Inv. №
P 4346/1

4

FOTO: RANANS

JULDĪBA

SKOLOTĀJU SEMINĀRS

1934. GADS.

<i>Objekta nosaukums</i>	<i>Adrese</i>	<i>Foto autors/datums</i>	VKPAI Pieminekļu dokumentācijas centrs Dokumentu fonds Inv. Nr. 86811
Baltijas skolotāju seminārs	Kuldīga, Liepājas iela 31	A. Holms 04.06.2008	

Kadra apraksts:

CD – 0370 Kadra
nr:2036

Noformēja: A.Holms 15.11.2008

KULDĪGAS RAJ.
KULDĪGA
LIEPĀJAS IELA 31

BIJ. BALTIJAS SKOLOTĀJU
SEMINĀRS

PIEMINEKĻU
DOKUMENTĀCIJAS CENTRS
Inv. Nr. 44 746-210

15334

15336

15334., 15336. - FOTO S. KVIESĪTE 1976. G.

LIEPĀJAS IELA 31
(BIŪSI LEŅINA IELA 31)

BIJ. PAREIZTICĪGO BRĀLTBAS
ĒKA, BIJ. BALTIJAS SKOLOTĀJU
SEMINĀRS, BIJ. VALSTS ĢIMNĀZIJA

1871. G. (1879. G. ?)
REDZAMA 1879. G. PLĀNĀ

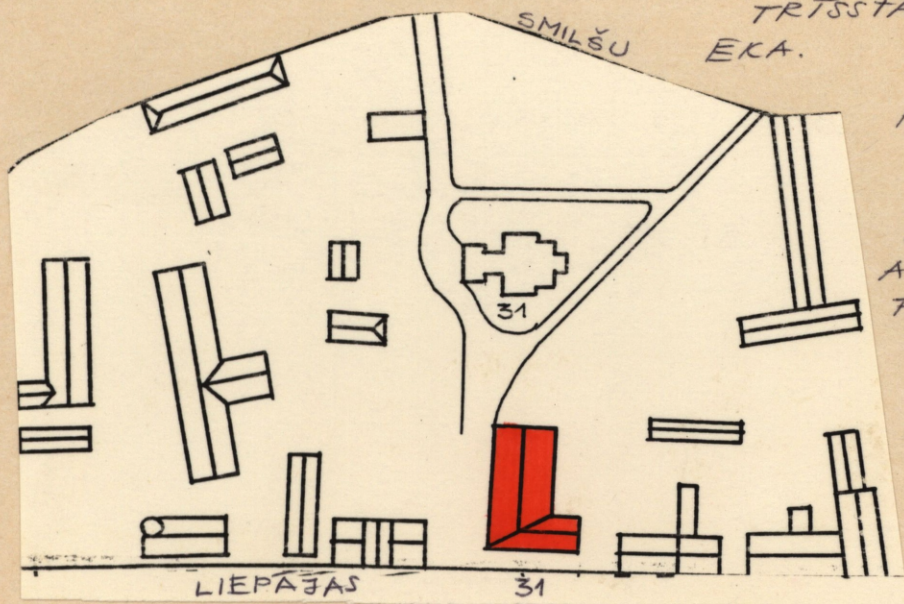
TRISSTĀVU APMESTA MŪRA
ĒKA.

HISTORICISMS

ĒKAS ĀRĒJĀIS RĪSKĀTS
ATBILST 1976., 1983. G.
FOTO

TEHN. ST. LABS

I. DIMBIRA
04. 1995.

LIEPĀJAS IELA 37

KULDĪGAS VĒSTURISKAIS CENTRS

IZPILDĪJA I. DIMBIRA

1995. G.

KULDĪGA
 LIEPĀJĀ IE. 31

 BALTĀJĀ SKOLOTĀJU
 ĶĒMĪNĀRĀ

 Starp Vasts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju un Kuldīgas raj. Skolu nams
 (Pieminekļa īpašnieks)
 par kultūras pieminekļa aizsardzību.

 Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, turpmāk tekstā «Inspekcija», rajona inspektora
H. Rubeža personā no vienas puses un Kuldīgas raj. Skolu nams
direktors R. Orlovas turpmāk tekstā «Īpašnieks» no otras puses slēdz lī-
 gumu par sekojošo:

 1. «Īpašnieks» apņemas Kuldīgas skolotāju ģimnāzija
 (Pieminekļa nosaukums) kas atrodas valsts aizsardzībā, izmantot tikai
izglītības iestāde

(Izmantošanas veids, raksturs, mērķis)

un savā darbībā nodrošināt:

— pieminekļa uzturēšanas režīma ievērošanu, kā arī veikt remonta, restaurācijas un konservācijas darbus, kādi paredzēti aktā par tehnisko stāvokli, kas glabājas kopā ar aizsardzības līgumu un ir tā neatņemama sastāvdaļa. Akts fiksē pieminekļa stāvokli aizsardzības līguma noslēgšanas brīdī, nepieciešamo remonta, restaurācijas un citu darbu uzskaitījumu un izpildes termiņus, aktu paraksta abas puses:

— pieminekļa un visu ar to saistīto īpašuma uzturēšanu attiecīgajā sanitārajā, ugunsdrošības un tehniskajā stāvoklī:

— pieminekļa kārtējo un kapitālo remontu, konservācijas un restaurācijas darbu veikšanu, kuri paredzēti aktā noteiktajos termiņos, par saviem līdzekļiem:

— pieminekļa uzmērīšanas, zinātniskās izpētes un projektu materiālu kopiju (vienā eksemplārā) nodošānu «Inspekcijai»:

2. Pieminekļa «Īpašnieka» pienākumi ir:

— ziņot «Inspekcijai» par pieminekļa, tā teritorijas bojāšanu vai bojāeju:

— radīt nepieciešamos apstākļus, lai «Inspekcija» netraucēti varētu veikt kontroli par pieminekļa, tā teritorijas un aizsardzības zonu uzturēšanas noteikumu ievērošanu:

— izīrējot pieminekli sekot, lai īrnieki ievērotu visas tās prasības, kuras ir izvirzītas kultūras pieminekļa ekspluatācijai.

3. Citas pieminekļa «Īpašnieka» un «Inspekcijas» attiecības, tiesības un pienākumus nosaka Latvijas Republikas likums «Par kultūras pieminekļu aizsardzību» kā arī saskaņā ar šo likumu izdotie normatīvie akti.

4. Gadījumos, kad «Īpašnieks» nepilda šā līguma 1 un 2 punktā paredzētās saistības, tas maksā soda naudu 2000 rbļ. apmērā par katru atsevišķi fiksētu pārkāpumu. «Īpašnieks» ir tiesīgs pārsūdzēt «Inspekcijas» lēmumus likumā noteiktajā kārtībā.

5. «Inspekcija» apņemas:

— sniegt bezmaksas konsultācijas kultūras pieminekļu aizsardzības un saglabāšanas jautājumos:

— sagatavot un izsniegt bez maksas speciālistu slēdzienu par konkrēto kultūras pieminekli:

— brīvi un bez maksas iepazīties ar «Inspekcijas» Dokumentācijas centra materiāliem un konkrētā kultūras pieminekļa izpētes un restaurācijas darbu, apsekošanas aktu materiāliem.

KULDĒGAS
LIEPĀJAS
BALTVAI
PILS

6. Visus strīdus, kas rodas līguma slēgšanas gaitā izskata Latvijas Republikas Tautas tiesa vai Saimnieciskā tiesa.

7. Ipaši noteikumi

Pri kultūras piemineklis - skolotāju semināru
īpašas pieder sēdas kultūras piemineklis sarakstos esošās
vietās:

1. Lievenis - 1871. V IV

2. Sīta - 1871. V IV

Līdz 1993. gada vasarai jāatrisina jautājums par
cirtokolu vietas pērvietošanu citē ietī.

8. Līgums sastādīts 3 eksemplāros, no kuriem viens atrodas pie «Ipašnieka» un divi «Inspekcijā», to
paraksta abas puses.

Pušu juridiskās adreses:

«Ipašnieks»

Liepājas 31

Kuldīga

LV 3300

№ 22718

«Inspekcija»

Pils ielā 1

Kuldīga

LV 3300

№ 24618

Pušu paraksti:

Skolīnu nama
direktors: Oclor-

Kuldīgas raj.
inspektors: Pulciņš

«Ipašnieks»

«Inspekcija»

AKTS

KULDĪGA
LIEPĀJAS I.E. 31
BALTIJAS SKOLO - 04.12.92.
TĀJU SEMINĀRS

Nr.

par kultūras pieminekļa tehnisko stāvokli

Mēs, apakšā parakstījušies VKPĀJ Kuldīgas raj. inspektors H. Rubenis
Kuldīgas raj. skolīnu nama direktore R. Čilova

sastādījām šo aktu par to, ka šajā datumā veicām Republikas uzdevuma (R II, III)
kultūras pētniecība - Baltijas skolotāju seminārs,
Kuldīga, Lielās ielas 34 tehnisko apskati

Ipašnieks, izmantošana Kuldīgas raj. skolīnu nama
izglītības iestāde - rajona skolīnu izpildītāju pulciņu nodarbinātā

Pieminekļa apskates rezultātā konstatēts:

1. Nesošās konsrukcijas (pamati, nesošās sienas, pārsegumi, jumta konstrukcija) pamati labi tehniski izstrādāti, nesošās sienas labi
izstrādātas izņemot istēva jumta vietas rajonā kurās izpildīto
vietas jumtu kondensāts, jumta konstrukcija apmierinoši
izstrādā pārsegums vietas rajonā bojāts

2. Jumts veidam tīr, jumts šķērda

3. Ārējā arhitektoniskā apdare apmierinoši izstrādāti

4. Interjēru stāvoklis apmierinoši izstrādāti

5. Inženierkomunikāciju tehniskais stāvoklis (pēc vizuālā vērtējuma) labi izstrādāti

6. Pieminekļa apkārtējā vide (dārzs, parks, žogs, pagalmi, mazās arhitektūras formas) labi izstrādāti

7. Pēdējā laika pārveidojumi nav

8. Slēdziens Nepieciešams pārvietot vietas uz citu ieta 13 pil-
des termiņš 1993 g. vasarā

PARAKSTI: Kuldīgas raj. inspektors: Rubenis
Kuldīgas raj. skolīnu nama direktore: Čilova

Kuldīga, Lupnājas iela 31	Bij. Baltijas Skolotāju seminārs	VKPAI Pieminēkļu dokumentācijas centrs Dokumentu fonds Inv. Nr. 65396
------------------------------	--	---

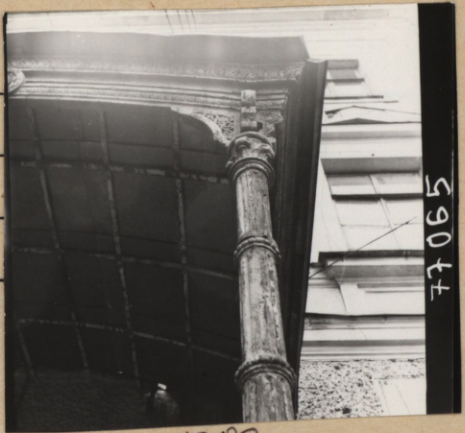
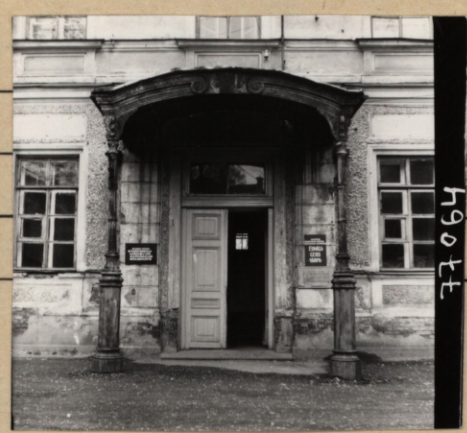

Foto: 1989. g.

Datējums 1877.-1879. g. celts	Adrese Kuldīgas raj. Kuldīgā Lupnājas ielā 31	
Balances vērtība	Kā bilancē atrodās Kuldīgas pamatskolas	
Kopējā ēkas platība	Telpu izmantošana	Ēkas tehniskais stāvoklis

Īsa vēsturiskā izziņa Ēka celts 1877.-79. g. uz Kuldīgas parizītiešu draudzes namus. No 1886.-1915. g. te darbojās Baltijas skolotāju seminārs. XIX gs. 90. gadu vidū šī mācīšanās vieta pārtulkojās par semināru. Semināra direktori: Kārlis Dzelma, Vratons Bārbaņš, Jans Fingbergs u.c. Rev. uoskanoti auzpūnī. Sabiedrībai darbinātāji - Jans Gavēns (Jans Dēmanis), Jans Bērģis (Pēteris Kūzls), Jans Millers (Jans Pēteris), Jans. Matīss Kadens, Ojērs. Jans Kalvīns-Mākonis, Vilis Plūds u.c.

1895. g. seminārs pārtulkojās kom. partijas manifestu, 1896. g. nodib. nelegālu maršrūtu grupu (vad. V. Dēmanis). Auzpūnī autīvi pūdelīpēs 1905. g. revolūcijā. Reakcijas gados represēti ap 200 bijušo seminārstu. No 1915. g. uoskanēti 19. Secht un plāksnīm "1" šīn namā no 1886. g. - 1915. g. darbojāt

"Baltijas skolotāju seminārs"

"šīn itā 1895. gadā Baltijas skolotāju semināra audzinātāji pirmo reizi pūdelīpēs valoda pūdelīpēs komunistiskār partijā manifestā"

An. LPSR Kult. min. 1959. g. 11. XII nolēj. lēm. lūgt LPSR Min. Pad. apstiprināt memos. māsu pūdelīpēs.

1) R. Klavstīni. Plūdours un vīna baladas. (I nod. apskatīts mācību la
Kuldīgas seminārā, kurā Pl. Kestājis 1891. g. rudenī).
1MM, 1920. g. Nr. 11, 12.

2) "Padomju Dzintars", 31. v. 1925. g.

3) "Padomju Dzintars", H. I 1925. g.

4) "Cīņa" 1968. g. 18. v.

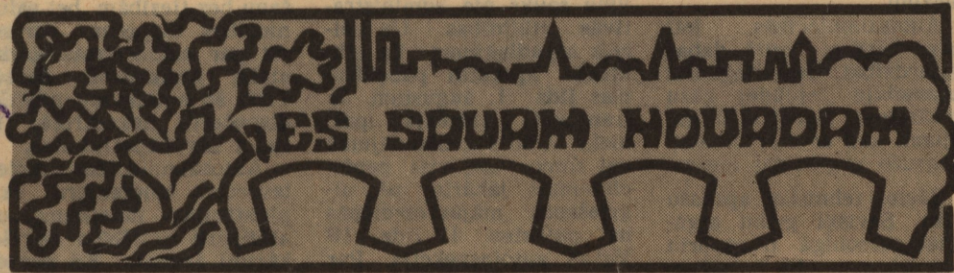
5) Izglītības ministrijas Mēnesraksts, 1924. g. Nr. 9.

6) "Padomju Dzintars" (kuldīga), 1928. g., 21. I.

Kuldīgas raj.
Kuldīgā,
Leņina ielā 31

Ēra, uztā 1886. - 1911.
g. atradās Baltijas
skolotāju seminārs

MKPZPP arhīvs
Inv. Nr. p 5460 I

30. JIJB 1986

RAJONA VĒSTURES PIEMINEKĻI

479

Baltijas skolotāju seminārs

PADOMJU DZIMTENE
Kuldīga

Somēnes aprit 100 gadu kopš Kuldīgā sāka darboties Baltijas skolotāju seminārs. To nodibināja Rīgā 1870. gadā kā īpašu skolotāju sagatavošanas iestādi. 1886. gadā semināru pārcēla uz Kuldīgu, kur dzīve bija lētāka, telpas plašākas. Bez tam vabībai likās, ka vāciskajā Kuldīgā semināra audzēkņus latviešus varēs vieglāk nošķirt no latviešu sabiedrības un tautas atmodas laikmeta vēsmām. Telpas Baltijas skolotāju semināram ierādīja Leņinas ielā 31 (tagad Leņina iela), pareizticīgo brālības ēkā, kuras Kuldīgas pa-

reizticīgo draudzei bija par plašām. 1886. gada 19. janvārī Kuldīgā notika plašas semināra atklāšanas svinības, bet nākamajā dienā — 20. janvārī — 79 audzēkņi uzsāka mācības trīsstāvu ēkā, kas bija celta 1877.—1879. gadā itāliešu renesanses stilā. Bez galvenās mācību ēkas semināra teritorijā atradās arī slimnīca un pirts audzēkņu vajadzībām, malkas šķūnis un dažādas citas noliktavas, kurās vairākus gadus notika vingrošanas stundas, bet Upes ielā 4 (tagad Padomju iela 34)

bija semināra audzēkņu kopmītnes. Semināram bija arī savs augļu dārzs.

Taču cerības par semināra audzēkņu pasargāšanu Kuldīgā no «dumpīgām idejām» neattaisnojās. Neaugoties uz bargajiem aizliegumiem, pallelinājās audzēkņu interese par latviešu grāmatām, sāka izplatīties nelegālā literatūra. Semināra Rīgas un Kuldīgas posmos audzēkņi savāca vairākus tūkstošus tautasdziesmu, ko nodeva Frīcim Brīvzemniekam un Krišjānim Baronam. Pirmais nelegālais marksistiskais pulciņš Kuldīgā nodibinājās tieši Baltijas skolotāju seminārā. Semināra audzēkņi izdeva nelegālus žurnālus, tulkoja latviešu valodā «Komunistiskās partijas manifestu». Audzēkņu progresīvo izaugsmi veicināja skolotājs Elstakijs Licītis, kas vēlāk par līdzdalību 1905. gada revolūcijā tika izsūtīts trimdā.

Daudzi semināra absolventi, stājušies tautskolotāju darbā, kļuva par aktīviem revolucionārās domas modinātājiem un marksistisko pulciņu organizētājiem. 1905. gadā pirmo streiku Kuldīgā sāka semināra audzēkņi. Par aktīviem revolūcijas dalībniekiem kļuva semināristi Vilis Dermanis, Mārtiņš Susters, Jānis Fernests, Kristis Obšteins, Juris Zingbergs un daudzi citi. Revolūcijas ugunis daudz i aizgāja nāvē.

Gandrīz trīsdesmit gadu ilgajā darba posmā — līdz 1915. gada pavasarim Kuldīgā, semināru absolvēja 702 jaunie tautskolotāji, tajā skaitā 562 latvieši. Viņu vidū nevar nepieminēt tādus izcilus vēlākos kultūras, izglītības un sa-

biedriskos darbiniekus, kādi bija dzejnieks Vilis Plūdons, rakstnieks — populāro «Staburaga bērnu» autors Voldemārs Zālītis (Valdis), iecienīto jaunatnes rakstu sēriju «Jaunības Tekas», «Mazās Jaunības Tekas» un citu izdevējs Andrejs Jesens, rakstnieks Jēkabs Kalniņš (Mākonis), filologs Augusts Ģiezens, mācību grāmatu autori Viktors Ramāns un Eduards Tomāss, Padomju Armijas ģenerālmajors Oto Ugentiņš. Seminārā mācījušies arī ievērojami partijas un padomju darbinieki — Pēteris Ķuzis, Juris Gavēnis, Zanis Millers (Jānis Septe).

Kuldīgas novada skolās sekmīgi darbojušies — Jānis Spēkainis Raņķos, Ernests Grīnbergs Kurmālē, Eduards Malta un Jēkabs Nātiņš Gudeniekos, Ansis Zingis Nīkrācē, Fridrihs Obšteins un Kārlis Spuriņš Edolē, Jānis Paulis Rozentāls Rendā un citi.

Baltijas skolotāju seminārs ir pirmā valsts pedagogiskā mācību iestāde Latvijā. Un semināra Kuldīgas periods ir neapšaubāmi nozīmīgākais visā 49 gadus garajā šīs mācību iestādes pastāvēšanas laikā.

1936. gadā pie bijušā semināra ēkas Kuldīgā atklāja piemīnas plāksni. Ar Latvijas PSR Ministru Padomes lēmumu 1967. gadā šī ēka Leņina ielā 31 apstiprināta par republikas nozīmes vēstures pieminekli. Arī pēc semināra likvidēšanas ēkas telpas izmantotas galvenokārt dažādām mācību iestādēm. Kopš 1978. gada te iekārtots starpskolu mācību un ražošanas kombināts, rajona pionieru nams, Latvijas PSR Valsts Vēstures muzeja filiāle — republikas skolu muzejs un ēdnīca «Vārpa». Jāpiezīmē, ka sabiedriskās ēdināšanas uzņēmuma atrašanās šajā vēstures pieminekli neatbilst ēkas aizsardzības interesēm un jārisina tās pārcelšana piemērotākās telpās. Sogad ēkas apsaimniekotāja — rajona tautas izglītības nodaļa — ir paredzējusi tās remontu un pagalma sakārtošanu. Jācer, ka pēc šiem darbiem senā arhitektūras un republikas nozīmes vēstures pieminekļa aizsardzības stāvoklis uzlabosies.

A. Bērtiņš,

Latvijas Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrības Kuldīgas nodaļas padomes priekšsēdētāja vietnieks

VĒSTURES PIEMINEKĻA - ĒKAS AIZSARDZĪBAS

MKPIPP r/h vs
Inv. Nr. 23.839
9762-1

SAISTĪBAS RAKSTS

Pamatojoties uz Nolikumu par kultūras pieminekļu aizsardzību (apstiprināts ar PSRS Ministru Padomes 1948. g. 14. oktobra lēmumu Nr. 3898) un Instrukciju par arheoloģijas un vēstures pieminekļu uzskaites, reģistrācijas un uzturēšanas kārtību Latvijas PSR teritorijā (apstiprināta ar Latvijas PSR Ministru Padomes 1958. g. 3. jūlija rīkojumu Nr. 1226-r)

Kuldīgas rajona Paterstāju biedrības vadītājs
(piemin. lietotāja — kolhoza, iestādes nosaukums)
vai pilnvarotais pārstāvis valdes priekšsēdētājs
(amats, BOZDORFS HARIJS Jānis d. personā,
uzvārds, vārds, tēva vārds)
kas rīkojas pēc LPSR Paterstāju b-bu savienības valdes lēmums no 3.09.84.
(pilnvaras, kad, no kā un ar kādu Nr. izsniegta)
sēdes protokola Nr.25

turpmāk dēvēts «Lietotājs», slēdz šo aizsardzības saistības rakstu ar Kuldīgas rajona (pilsētas) darbaļaužu deputātu padomes izpildu komitejas kultūras nodaļu, turpmāk dēvētai «Nodaļa», par «Lietotāja» pārziņā (bilancē) esošā vēstures pieminekļa-ēkas kura 1886.-1915.g. atradās Baltijas skolotāju semināra un 1895.g.nodibinātajās pirmās nelegālās mērksistiskais pulciņš Kuldīgā. 2pieniņas plāksnes.
(pieminekļa, nosaukums)
aizs. Nr. 261 aizsardzību.

«Lietotājs» apņemas pildīt zemāk minētās saistības, kas nodrošina pieminekļa ekspluatācijas režīmu, kā arī veikt remonta-restaurēšanas darbus, kas minēti klāt pieliktā tehniskās pārbaudes aktā. (Akts un saistības ir nedalāmi viens no otra).

«Lietotāja» pienākumi:

1. «Lietotājam»:

- a) jāuztur piemineklis un tā aizsardzības zona pienācīgā sanitārā stāvoklī;*
- b) nav tiesības izdarīt nekādus apbūves darbus pieminekļa aizsardzības zonā;
- c) nav tiesības izdarīt piemineklim nekādus labojumus, pārbūves un krāsošanas darbus (kā ārpusē, tā iekšpusē) bez speciālas LPSR Kultūras ministrijas atļaujas;
- d) nav tiesības pārvērst pieminekļa telpas par pastāvīgu vai pagaidu dzīvokli;**
- e) nav tiesības izmantot pieminekļa telpas sprāgstvielu, ugunsnedrošu, smērējošu un hidroskopisku materiālu uzglabāšanai un ražošanai, kā arī graudu un sakņu glabātavām, mājlopu mitināšanai, dažādām ar mitrumu saistītām ražošanas nozarēm — veļas mazgātavām utt.;

- f) nav tiesības izīrēt pieminekli citām organizācijām bez «Nodaļas» atļaujas;
- g) jāapgādā pieminekli ar ugunsdzēsības piederumiem saskaņā ar pastāvošiem noteikumiem;
- h) nekavējoties jāziņo «Nodaļai» par katru pieminekļa bojāšanas gadījumu;
- i) savlaicīgi jāizdara tekošais un kapitālais remonts, kā arī restaurācija saskaņā ar klātpieliktajā aktā norādītajiem termiņiem. Remonts jāveic uz sava rēķina un saviem materiāliem ar «Nodaļas» atļauju;***
- j) jāatļauj «Nodaļas» un LPSR Kultūras ministrijas pārstāvjiem netraucēti pārbaudīt pieminekļa lietošanas noteikumu pildīšanu, kā arī veikt pieminekļa zinātnisku izpēti;
- k) pārtraucot pieminekļa lietošanu, jānodod tas pilnā kārtībā.

Piezīmes:

*Ja aizsardzības zonai zeme nav izdalīta, tad «Lietotājs» apņemas uzskatīt par aizsargājamu zonu teritoriju m radiusā no pieminekļa.

**«d» punkts neattiecas uz ēkām, kuras ietilpst dzīvokļu fondā.

***Izdarot tekošo un kapitālo remontu, kā arī restaurējot pieminekli, tehnisko dokumentāciju (uzmērīšanu, projektus, tāmes utt.) izgatavo uz «Lietotāja» rēķina.

Projekti apstiprināmi LPSR Kultūras ministrijā.

- 2. Ja, pārkāpjot pieminekļa lietošanas noteikumus, vai neizpildot pienākumus, «Lietotājs» pieminekli sabojā, tad viņš nes kriminālu atbildību.
- 3. Ja pieminekļa lietošana apdraud pieminekļa saglabātību, «Nodaļai» ir tiesības pieprasīt mainīt pieminekļa lietošanas raksturu.

Aizsardzības saistības raksts sastādāms 3 eksemplāros, no kuriem vienam jāpaliek «Nodaļā», otram pie «Lietotāja», trešais nosūtāms LPSR Kultūras ministrijai.

«Lietotāja» juridiskā adrese **Kuldīgas raj. Paterstāju biedrība**

Kuldīgā, Oktobra leikumā 1

Z. v.

Lietotājs

(paraksts)

Aizsardzības saistības raksta noformēšanā piedalījās «Nodaļas» pārstāvis

TDF IK Kultūras nodaļas vadītāja Kite I.O.

(amats, uzvārds, vārds, tēva vārds)

19 84. g. « 14. » decembis

Z. v.

(paraksts)

MKPZPP arhivs
Inv. №.....

β - 3713/1

Kuldīga

LEŅINA IELA 31

MARIKA VANAGA

07.83

SKOLOTĀJU SEMVĀRĀ
ĒKA

64327

MKPZPP arhīvs
Inv. N° 6764-4

"Cīņa", 1979. g. 25. aug.

Kuldīga
Aizs. N° 387

SKOLU VĒSTURES MUZEJS

^{"Cīņa" 1979. 25. augustā}
Bijušais Baltijas skolotāju seminārs, kas līdz 1915. gadam darbojās Kuldīgā, atstājis paliekamas pēdas Latvijas kultūras dzīvē. Seminārs bija viens no progresīvo ideju centriem Kurzēmē, ne mazums tā audzēkņu vēlāk kļuva par pazīstamiem sabiedriskajiem darbiniekiem un pedagogiem. Tagad šajā vēsturiskajā ēkā, Leņina ielā 31, top mūsu republikas skolu vēstures muzejs.

Pagājušā gada beigās tā vajadzībām tika nodotas dažas telpas. Pagaidām nekādas pastāvīgas ekspozīcijas te vēl nav. Latvijas PSR Vēstures muzeja skolu nodaļas zinātnisko līdzstrādnieču Noras Gailānes un Dzintras Petrovičas vadībā materiālus vēl tikai sāk apzināt, krāt, komplektēt, protams, ar republikas Izglītības ministrijas, daudzu iestāžu un visas sabiedrī-

bas ieinteresētību un atbalstu. Latvijas PSR Pedagogu biedrība nolēmusi katrā rajonā organizēt sekcijas, kas pētītu rajonu skolu vēsturi, bet vērtīgākos materiālus nodotu jaunā muzeja rīcībā.

Apsveicamu atsaucību jau parādījuši Liepājas un Ventspils skolotāji. Kā atbilde uz ziņu par muzeja organizēšanu Kuldīgā arvien biežāk no republikas visdažādākajām mālām pienāk vēstules un sūtījumi. Valkas rajona Trikātas astoņgadīgā skola piedāvā senus mūzikas instrumentus, kas lietoti skolās. Bijušā Rēzeknes skolotāju institūta absolventi atsūtījuši ziņas par savu mācību iestādi un tās audzēkņiem. Saldus rajona skolotāji atveduši skolēnu lietīškās mākslas izstrādājumu paraugus. Muzeja darbiniekus interesē viss, kas saistīts ar republikas skolu vēsturi no

pirmsākumiem līdz šodienai: dažādi priekšmeti, dokumenti, fotogrāfijas, atmiņu pieraksti, kas ļauj gūt uzskatāmu priekšstatu par tautas centieniem pēc zinību gaismas. Pagaidām eksponātu pamatfondu uzskaites žurnālā skaitlis pārsniedzis tikai pusotru simtu. Jo dziļāk pagātnes dziļēs, jo sikāka uzskatāmā izziņas materiāla urdziņa. Viens no pašreiz vecākajiem eksponātiem ir mācību grāmatas, ko 1879. gadā lietojis vēlākais Pelču skolas skolotājs Krišs Eglītis.

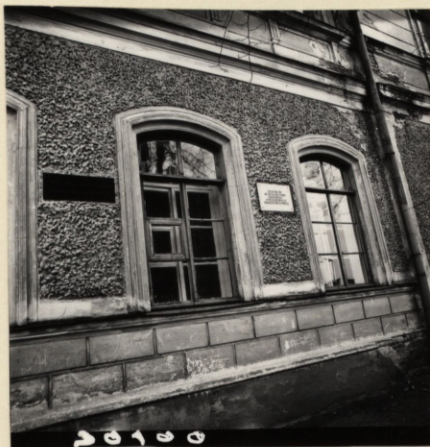
Muzeja līdzstrādnieces bieži ierodas pie lauku un pilsētu iedzīvotājiem, iepazīstas ar varbūtējiem eksponātiem, pieraksta atmiņu stāstījumus. Ja īpašnieks dokumentu vai priekšmetu nevēlas atdot muzejam, ir iespējams izgatavot fotokopijas.

N. Paupe

Kuldīgas raj.,
Kuldīgā,
Leņina ielā 31.

Bij. Baltijas skolotāju seminārs.

MKPZPP arhīvs
Inv. Nr. p 4724

1977. g. foto

MKPZPP
Inv. № 8658
2541-8

II - (a, c)

Forma E-I

Astapas lapas! G.

VĒSTURES PIEMINEKĻA APRAKSTS

- 1. Nosaukums Bij. Baltijas skolotāju seminārs. (M. 387)
- 2. Adrese, īpašnieks (lietotājs) Kuldīgas raj. Kuldīgā, dien-
ra ielā 31.
- 3. Datējums
 - a) pieminekļa 1877-1879. g. celts
 - b) memoriālās plāksnes _____
- 4. Materiāls
 - a) pieminekļa Kāģļu ēka ar skādo jumtu
 - b) memoriālās plāksnes meln pulēts granīts; balts memo-
rārs.
- 5. Autors _____
- 6. Izmēri
 - a) pieminekļa _____
 - b) memoriālās plāksnes 1) 0,3 x 0,7 m ; 2) 0,4 x 0,6 m
- 7. Tehniskais stāvoklis labš
- 8. Remonts, restaurācija _____
- 9. Izmantošana Kuldīgas pamatskola

10. Apraksts

Ēksts uz plāksnēm: 1) Šīnī namā no 1886.-1915. g. darbojās "Baltijas skolotāju seminārs".
 2) Šajā ēkā 1995. gadā Baltijas skolotāju semināra audzētāji pirmo reizi latviski uzaudodā pārtulkoja Komunistiskās partijas manifestu.
 3 stāvu mūra ēka, apkārt no ielas sēta/dzelz.

MKPZPP

Sastādīja: A. Šoxere

1977. g. "6." maijā.

KVĒLAIS TRIBŪNS

1872 *medonju Stimbene, Kuldīga, 31.5.1875.p.*
[SAKARĀ AR VIĻA DERMAŅA 100. DZIMŠANAS DIENU]

1893. gadā Baltijas skolotāju semināra pirmajā kursā iestājās Bukaišu muižas kalpa dēls Vilis Dermanis. Plāns bija kalpa zēna maizes rīciens, taču alkas pēc zināšanām bija stiprākas par visu un palīdzēja pārvarēt grūtības. Rakstnieks Roberts Sēlis atceras, ka, ganos iedams, mazais puika visur nēsājis līdzī grāmatu, pēc darba muižas tīrumā Vilis vienmēr atradis laiku mācībām.

Un, lūk, Vilis jau nēsāja Baltijas skolotāju semināra audzēkņa formas tērpu. Kuldīgā mācīdamies, Vilis Dermanis iekļāvās sabiedriskajā dzīvē, gatavoja un lasīja referātus. Drīz viņš kļuva nelegālā pulciņa biedrs un viens no tā faktiskajiem vadītājiem. Kopīgi ar citiem nelegālā pulciņa biedriem Vilis Dermanis ap 1895. gadu latviešu valodā pārtulkoja Komunistiskās partijas manifestu.

Pēc sekmīgas skolotāju semināra beigšanas Vilis Dermanis sāka strādāt par skolotāju, aktīvi iekļaudamies sabiedriskajā un literārajā darbā. 1899. gadā «Mājas Viesi» un «Dienas Lapā» parādījās viņa pirmās publikācijas.

1900. gadā Vilis Dermanis pārcēlās uz dzīvi Rīgā un strādāja skolā, aktīvi darbotamies sociāldemokrātu pulciņos. Būdams viens no Baltijas latviešu sociāldemokrātiskās strādnieku organizācijas — Latvijas Komunistiskās partijas priekšteces — organizatoriem un Centrālās Komitejas locekļiem, Vilis Dermanis, tāpat kā Pēteris Stučka, Fricis Roziņš, Jānis Lencmanis, Jānis Jansons-Brauns un citi, pamatoti uz-

skatāms par vienu no Latvijas Komunistiskās partijas dibinātājiem. Viņš bija LSDSP I kongresa (1904.) dalībnieks, kongresa, kurā apsprieda partijas programmu un pieņēma partijas statūtus. Vilis Dermanis piedalījās KSDSP IV (apvienošanās) kongresā, kurā pieņēma vēsturisko lēmumu par latviešu un poļu sociāldemokrātijas iestāšanos KSDSP.

Vilis Dermanis aktīvi piedalījās 1905. gada revolūcijā un kļuva par vienu no vadošajiem 1905.—1907. gada revolūcijas darbiniekiem. Par revolucionāro darbību viņu arestēja un vēlāk izsūtīja trimdā uz Sibīriju. 1914. gadā no trimdas izbēdzis un emigrējis uz ASV, Vilis Dermanis turpināja revolucionāro darbību un aktīvi piedalījās turienes revolucionārajās organizācijās, bija žurnālists.

1920. gadā Vilis Dermanis atgriezās Latvijā un LKP uzdevumā darbojās legālajās organizācijās, kļūdams par vienu no kreisās arod kustības vadītājiem. Viņa lasītās lekcijas un referāti ar lielu uzmanību klausījās simtiem strādnieku. Kuldīdznieks, personālais pensionārs Emīls Ādamsons atceras, ka Viļa Dermaņa uzstāšanās laikā lekciju zāles bi-

1872-11-21

Sabiedrībai

jušas pārpildītas līdz pēdējai iespējai.

1922. gada maijā Vili Dermani apcietināja it kā par krimināliem nodarījumiem. Taču provokatoriem neizdevās pierādīt viņa «vainu». Līdz decembrim noturējuši viņu apcietinājumā, buržuāziskās Latvijas varas vīri dedzīgo revolucionāru izsūtīja uz Padomju Krieviju.

Maskavā Vilis Dermanis aktīvi iekļāvās sabiedriskajā darbā. Viņu ieskaitīja par VK(b)P biedru ar stāžu no 1901. gada.

Maskavā mūsu novadnieks bija jauno laiku vēstures pasniedzējs, profesors vairākās augstskolās, sabiedriskā kārtā darbojās LKP Vēstures komisijā, izdevniecībā «Prometejs», Mazās padomju enciklopēdijas redakcijā, daudz rakstīja Krievijā izdotajos latviešu izdevumos — «Krievijas Čiņa», «Celtne», «Čiņas Biedri». Par Vili Dermani kā lektoru vēlāk rakstīja:

«Viņa valoda ritēja tekoši, bez «grubuļiem» un liekvārdiem, bez ruscismiem un ģermānismiem — bauda bija klausīties tik dzidru latviešu valodu, tik loģiski sakārtotu domu. Starp tā laika latviešiem Vilis Dermanis patiešām

varēja skaitīties no labākajiem oratoriem».

Vilis Dermanis daudz darījis arī literatūras kritikas jomā. Monogrāfijas «Kvēlais tribūns» autori Vilim Dermanim devuši šādu raksturojumu:

«Viņš bija viens no Latvijas Komunistiskās partijas priekšteces — revolucionārās Latviešu sociāldemokrātiskās strādnieku partijas dibinātājiem, izcils agitators un propagandists, ievērojams publicists, literatūras kritiķis un pedagogs marksists, talantīgs revolucionāro arodbiedrību organizētājs un vadītājs, darbaļaužu iemīļots runātājs masu sapulcēs — kvēls tribūns. Enerģiski un neatlaidīgi viņš pašmācības ceļā ieguva bagātu erudīciju, un muižas kalpa dēls kļuva par profesoru PSRS augstskolās».

Visa Viļa Dermana dzīve ir paraugs komunisma cēlāju jaunajai paaudzei. Un mēs varam būt lepnī, ka tieši te — sirmajā Kuldīgā — kvēlais tribūns Vilis Dermanis guva pirmās iemaņas savai turpmākajai dzīvei, saviem ideāliem, enerģijai un darba sparam.

A. Celmiņš

ATZĪMĒJOT 1905.—1907. GADA REVOLŪCIJAS 70. GADSKĀRTU

172 Sabiedrībai

«bīstami» cilvēki

Neliels gaismas stariņš carisma tumsā bija valdības lēmums par Baltijas skolotāju semināra atklāšanu. Šķita pat dīvaini, ka cara valdības radītā mācību iestāde varētu kļūt par «bubuli», ar kuru vēlāk jābaida visas «labās ģimilijas». Taču tumsas spēkiem cara valdības lēmums nepatika. Vairākos preses izdevumos parādījās raksti, ka diezin kas nebūšot no šīs skolas, labāku par Irlavas vācisko semināru neatrast.

Kad semināru no Rīgas pārcēla uz Kuldīgu, atklāšanas svīnībās no vietējām vācu apriņķiem ieradās vienīgi vācu ģimnāzijas krievu valodas skolotājs. Tumsas spēkiem bija laba intuīcija...

Par Baltijas skolotāju semināru un tā audzēkņiem daudz runāts un rakstīts. Pazīstam tur izaugušos revolucionārus pedagogus V. Dermani, V. Barbānu, J. Fernestu, G. Dabertu, E. Maltu un citus, zinām viņu nopelnus revolucionārajā kustībā. Šoreiz mazliet par to, kā tumsas spēki vērtējuši semināru, ar kādu naidu viņi vērsušies pret šīs mācību iestādes audzēkņiem un absolventiem — skolotājiem.

Mūsu priekšā mācītāju ziņojumi par 1905. gada notikumiem. Tajos norādīts, ka seminārs un tā absolventi esot sējuši visjaunāko sēklu, kas sevišķi sakupojusi 1905. gada revolucionārajā kustībā. Toties Irlavas semināra absolventi esot bijuši ļoļāli un cievīcīgi.

Zlēku mācītājs V. Kupiers satraukts ziņoja, ka viss esot bijis mierīgi, bet tikko ieradušies Kuldīgas semināra absolventi, revolucionārā kustība guvusi citu skanējumu. Edoles mācītājs B. Silinš (paiesību sakot, Silinš. Vācisko uzvārdu viņš ieguva tikai pēc tam, kad ar mahinācijām bija nostiprinājis savu posteniņ savā gaudu dziesmā par notikumiem Edoļē un pils dedzināšanu, atkal un atkal uzsvēra, ka galvenie vadītāji bijuši skolotāji, kas izglītību guvuši Kuldīgas seminārā. Apriķu mācītājs Ed. Grīners skaidri un atklāti pasacīja: «Visai auglīgu zemi revolucionārā propaganda atrada tautskolotājos, jo lielākā daļa no tiem nāca no Kuldīgas kroņa semināra, kas sirga ar sociālismu». Tas pats Grīners savā nodevības vēstījumā ziņoja: «Galvenais revolucionārās kustības vadonis manā draudzē bija Apriķu tautskolotājs Melnbārdis, Kuldīgas semināra absolvents, kas ne vien še, bet arī citur Aizputes apkārtņē, bija turējis uzmusinošas runas un kopā ar citiem apkārtējiem skolotājiem ļaudis rīkojis pēc savas patikas».

Savu žulti uz revolucionāriem izgāzdams, Griežas mācītājs V. Tiffelbahs garu un plaši aprakstīja semināra absolventa skolotāja Kriša Miņķa «peļamās» īpašības. «Šim pēdējam Kuldīgas semināra audzēknim bija visas revolucionāram nepieciešamās īpašības: viņš bija gudrs kā čūska un bezdievīgs cilvēks, kurš nāvīgi lenīda baznīcu un mācītāju. Jau ilgāku laiku tas bija darbojies sarkanā karoga labā, bija piedalījies kongresā Rīgā, levedis jauno skolu programmu un slepenās sapulcēs jaunekļiem mācījis revolucionārās dziesmas. Viņa vadībā arī tika sastādīts dokuments, kurā mācītājam rakstiski tika paziņota viņa atcelšana (protams, te melnsvārcim ir ko uztraukties — būs jāsāk godīgi maizi nopelnīt A. C.), pie tam tādā veidā, ka mācītājam tika atgādināts viņa solījums 7. augustā (solījuma pildīšana cie-

ERMANIS PĪPIŅŠ-VIZULIS

"Cīņa" 1968. g. 18. V
1873 — 1927.

E. Pīpiņš-Vizulis ir viens no literatūras ierindniekiem. Par viņu literatūras vēstures grāmatās rakstīts pavisam īsi, it kā garām ejot. Un tomēr viņš ir paveicis lielu un grūtu darbu, veicinot reālistiskās literatūras veidošanos un nostiprināšanos. Pīpiņš-Vizulis pazīstams kā kritiķis, tulko-tājs un demokrātisko preses izdevumu organizētājs un vadītājs. Viņa paveiktais darbs liecina par lielu mīlestību pret literatūru, literāro darbu un rakstniecību vispār.

E. Pīpiņš dzimis 1873. gada 14. maijā Edolē drēhnieka ģimenē. Mācījies Edoles pagastskolā, Kuldīgas ministrijas skolā.

Pīpiņš-Vizulis jau 16 gadu vecumā sāk literatūras studijas pašmācības ceļā. Krievu valodas zināšanas paver ceļu uz krievu literatūru. Mācīties Baltijas skolotāju seminārā Kuldīgā, rodas vēlēšanās tulkot, šo to uzrakstīt pašam.

1892. gadā žurnālā «Austrums» tiek nodrukāta seminārista Vizula recenzija. Tā ir E. Pīpiņa pirmā recenzija, un pirmo reizi tiek parakstīts pseidonims Vizulis. Recenzijas rakstīt viņš turpina arī tad, kad uzsākts skolotāja darbs pie Apsīšu Jēkaba Gulbenes draudzes skolā. Darbs kopā ar Apsīšu Jēkabu veicināja Pīpiņa literārās intereses. Viņš daudz lasa, pārtulko Gogoja «Mirusās dvēseles».

Pīpiņš agri iepazīties ar spollita Tēna darbiem. Tēna uzskati par mākslu viņu ļoti saistīja, tāpēc vēlāk viņš pārtul. Tēna darbus: «Mākslas filozofija», «Par ideālu mākslu» un 1897. gadā izdod ar kopēju nosaukumu «Tēna domas par mākslu».

E. Pīpiņa-Vizula estētiskajos uzskatos daudz kas pārmantots no Tēna un Gījo. Viņu acīmredzot saistījis Tēna izvirzītā analītiskā kritika, kurā kritiķis nav ne soģis, ne slavētājs, bet gan pētnieks, kas analizē un skaidro. Varbūt pēc Pīpiņa kritiķa spai- vai dažreiz pietrūkst tā asuma un trāpīguma, kas piemīt viņa laikabiedriem J. Jansonam-

Braunam, J. Asarim un citiem.

Deviņdesmitajos gados, kad literatūras kritiķā lestatājas apstākums, E. Pīpiņš un T. Zelferts ir paši redzamākie demokrātiskās literatūras kritiķi. Tajā laikā Pīpiņš-Vizulis sāk publicēt gadskārtējās literatūras apskates almanahā «Jauna Raža». Viņš ir vērtīgs kritiķis, kurš ātri pamāna tālantu, atšķir diletantiskus atdarinājumus no īsta mākslas darba. Lasot toreiz vēl maz pazīstamā Andreja Upiša stāstu «Kalna kāpēji», Pīpiņš jau 1901. gadā norāda uz Upiša daudzsološo talantu. Bet 1903. gadā ļoti trāpīgi raksturo Upiša stāstu cikla «Mazie cilvēki» atsevišķus stāstus.

Ar 1899. gadu sāka iznākt viņa noorganizētais rakstu krājums «Cittautu Raža», kura pirmajā burtnīcā sniegts īss apskats par M. Gorkiju un viņa daiļradi. Šis sacerējums ir datēts kā pirmais par Maksimu Gorkiju latviešu valodā. Pīpiņš pareizi vērtēja Gorkija daiļradi, pievērsa uzmanību viņa talantam. Viņš raksta: «Gorkijs jūt un dzīvo ar saviem varoņiem. Viņš skumjo un garlaikojas tāpat kā viņa varoņi: viņš negarlaikojas atz bezdarbības un neskumjo atz nespēcības; viņa skumjas atcina uz cīņu, tās ir pretošanās tiem apstākļiem, kas rada šīs skumjas un blandoņus; tās sacējas pret glēvulību un pelēko mierīgo dzīvi.»

Pīpiņš cenšas iesaiņāt krājuma veidošanā pazīstamus rakstniekus un dzejniekus, kas viņam palīdzētu latviešu lasītāju iepazīstināt ar ārzemju literatūras interesantākajiem darbiem. Latvijas nomaļē strādājošajam skolotājam tas ir grūts uzdevums.

Tāpēc ir saprotama 1901. gadā J. Rainim rakstītā vēstule: «Ceru, ka bez «Kaina» tulkojuma varēsiet vēl ko dot. Lūdzu Jūs palīdzēt nevien ar darbiem, bet arī ar padomu, norādot uz darbiem, kas būtu vai nu tulkojami, vai minami un apskatāmi. Varbūt Jūs variet arī kādu rakstnieku apskatīt un ja nu arī tā ne, tad varbūt sniegt kādas recenzijas

-8-7-

1924. g.

Ermanis Pīpiņš nebija ne sociāldemokrāts, ne sociālists un nekad nedēvējās par tādu. Bet savu vīrišķīgo piepalīdzību revolucionārai kustībai sniedza nesavtīgi un pašalīdzīgi, visu briesmīgo reakcijas laiku līdz pat pirmajam pasaules karam, daudz un dažādā mērā visvairāk pakalpojot reālistiskās literatūras augšnei un tās darbiniekiem.

ANDREJS UPĪTS.

sikumos. Ši nodaļa būtu stipri paplašināma. Bet man nav daudz grāmatas pieejamas un nevaru arī paspēt daudz izlasīt. Jūs jaunlaiku literatūru ļoti pazīstat. Lūdzu, atzīdēt man, uz ko derētu vērtību griezt. Citādi man gadās daudz nieku izlasīt, kamēr ko tulkojamu atrodu.»

Līdz pat 1905. gada vasarai E. Pīpiņš strādā par skolotāju Alsungā. Tad piepildās sapnis «tikt tuvāk centrām». Viņš sāk strādāt «Dienas Lapas» redakcijā.

Paralēli ārzemju literatūras darbu vākšanai nācās uzmanīgi sekot latviešu literatūras jaunākajām parādībām. Rodas plašāki kritiski apcerējumi par Pērsieti, Sudrabu Edžu, A. Saulieti, Doku Ati un citiem.

Ar šo gadu sākas Pīpiņa žurnālista un redaktora gaitas. Viņa darba diena ilgusi vairāk nekā 15 stundas. Visa sarakste ar līdzstrādniekiem, kuru vairums ivoja ārpus Latvijas, bija jāvada viņam. Bieži vien honorārus vajadzēja maksāt pašam no savas kabatas. Un kur tad vēl nepatīkšanas no cenzūras puses!

Pateicoties Pīpiņa-Vizuja uzņēmībai, viņa rediģētajos laikrakstos «Jaunā Dienas Lapa» un «Jaunais Vārds», žurnālos «Izglītība» un «Domas» tika iespēsti tajā laikā pašī nozīmīgākie kritiskie raksti un apcerējumi par reālistisko literatūru. Viņa vadītajos izdevumos savus darbus iesūtīja Rainis un Aspazija, A. Upīts, J. Jansons-Brauns, J. Bērziņš-Ziemeļis, J. Asars un citi.

Darba gaitas Pīpiņa-Vizui bieži aizveda līdzās Andrejam

Upītim. Nostiprinājās pazišanās, radās draudzība.

Kad 1908. gada rudenī E. Pīpiņš tiek uzalcināts par Latvijas skolotāju biedrības organizētā žurnāla «Izglītība» redaktoru, viņš pierunā A. Upīti uzņemties daļlitteratūras un kritikas nodaļas vadīšanu, iesaista viņu laikraksta «Jaunā Dienas Lapa» redakcijā un vēlāk žurnālā «Domas» (1912—1915). Šai laikā plaši izvērsās A. Upīša žurnālista darbs. Pīpiņš ir tas, kas atzstāv Upīti, kad viņam pārmet pārmērīgo buržuāzijas kritiku un noslieci uz sociālismu.

Andrejs Upīts tajā laikā dzīvo Skrīveros, tāpēc domu apmaiņa notiek ar vēstulju starpniecību. Tādā pašā veidā ceļo manuskripti no Rīgas uz Skrīveriem un atpakaļ.

A. Upīts ar sirsnību atceļas Pīpiņa-Vizui un novērtē viņa palīdzību cīņā pret reakciju un despotismu, jo «citādā kārtā taču nav iespējams parādīt tos primitīvos ceļus, līdzekļus, uzpurēšanos, arī pašus citādi gluži neievērojamos pilsoņus, bez kuru līdzdalības nebija iespējama» sekmīga cīņa pret despotsko režīmu.

Mūža beigās Ermanis Pīpiņš kopā ar J. Upmani nodibina tipogrāfiju. Viņa vadībā iespēsti vairāki krēslie izdevumi, kā «Vienība», «Neatkarīgais Vārds» un citi.

E. Pīpiņš-Vizulis mirst 1927. gadā. Taču viņa noletais dzīves ceļš atstājis pēdas gan literatūras vēstures lappusēs, gan laikabiedru atmiņās. Un tās ir neizdzēšamas.

S. VARPA

Izglotības Ministrijas Mēnesraksts, 1924.g. № 9

Mācību (īpaši vācā Jēkabs Kalvīns) aprūnā
1889.g. 16. aprīlī Sūtažu pagastā (Vāpēnē) kā gald-
māks cēts. Pabeidzis Virīņukalna draudzes Sūdu,
Mācību 1894.g. rudenī gāja pārbauktim un tika
uzņemts Kuldīgas seminārs kā uroņe štijerolīcā.
1898.g. pabeidzis semināru, vīri dēvēti vīti Kandeves
pariņģtīcīgo suolā.

1900.g. M. pāreles uz Kubanes epa, turienes lē-
pa uolovījs. 1904.g. atnāc atgriezās Sūntūnē, pīņem
suolotāpa vīti Kēcos un gīvi pīdēlos 1905.g. austlīcā.
Sode euzp. uzņūnēt slāpītas kā mējs brōlīs un gīras
īaunmīgās gūntībās, tomēr vēhīg atpēnēt uz Kubanes.
Pbeidzēt M. austlī Sūpājā 1907.g. un pēveēt uz
Fēlgānes gubēnes eētūmū; ī vīri pēveēte vesēlu
gādū līcī tīesī. 1908.g. vīri vītiēsā uz 15
gādūm katorgā. 1909. M. aizvād uz Sūpēnūm.
Tur vīri eētūmā pīrausta vāirones būntīces
gēpōlū un stūde mētunatīmū, angļi, vāci un pōpū
vāsolēs.

1917.g. uvolvējō M. vīdēt beidzēt būrs. Tō pēc
gādū mējs vīri aizbrāve pī mōses uz Sībīrijū
un pēc mōpē atpūtas rōnīgī pīdēlos vītiēsā pō-
lītiskā gīvē, bet pīdēno dēnē vīlīamēs, pēlīcū
gūntībīgās un vāironēs 26. mējs 1918.g.

Vīne uopē atnōdes Kalācīnes stācīes sōpēs
kopētō.

Padomju dzimtene

Kuldīgā

21. RMB 1978

DOKUMENTU CENTRS
Inv. Nr. 10135-1 II

Kuldīgas raj.
387.

Kas viņus apsūdzēja

Tūkstoš deviņi simti piek-tā gada revolūciju cara žan-darmi un soda ekspedīcijas noslicināja darbaļu asi-nis. Lielu palīdzību viņiem sniedza vietējie mācītāji, kas sīki jo sīki, tendenciozi, vismelnāko krāsu neželoda-mi, slepkavas informēja par revolucionāru darbību. Šie ziņojumi, nauda caurstrāvoti, atnesa nāvi daudziem brīvī-bas cīnītājiem.

Sevišķi zultaina tā ziņoju-mu daļa, kurā pieminēti Bal-tijas skolotāju semināra aud-zēkņu un absolventu vārdi. Tas pilnīgi saprotams — se-mināristu lielum lielā daļa gāja kopā ar tautu un atra-dās revolucionāru pirmajās rindās. Raksturīgi tas, ka vienlīdz naidīgi par seminā-rīstiem ziņoja gan Kuldīgas apkārtnes, gan Ventspils, Talsu, pat Ilūkstes un citu apriņķu mācītāji. Tā Ilūk-stes apriņķa Kaldabruņas draudzes mācītājs centās no-zākat skolotāju Sulcu, kas beidzis Kuldīgas semināru, tajā sasmēlis revolucionārās idejas un traucējot pastāvošo iekārtu.

Skrundas mācītājs savu-kārt želojās: «Jau 1904. gadā bija manāmi pirmie revolu-cionārās propagandas sāku-mi, kas izgāja no Skrundas draudzes jaunajiem palīgsko-lotājiem. Visi trīs palīgskolo-

tāji: Karlovskis, Fernests un Birznieks likās esam pārlieci-nāti ateisti un valsts kārtības nīdēji. Abi pēdējie izglītību (drīzāk gan neizglītību) ir baudījuši Baltijas krievu se-minārā, pirmais — kādā krievu pilsētas skolā. Viņi nekaunējās man priekšā, kad mēs bijām vieni bez liecinie-kiem, atklāti izteikt savas ķeizaram un ticībai naidīgās idejas. Tie dzīvi korespondē-ja arī uz ārieni, starp citu ar «Pēterburgas Avīzēm». Skolas tuvumā reizēm tika atrastas revolucionāras prok-lamācijas. Bet vispār viņi bi-ja uzmanīgi un pret viņiem neko nevarēja iesākt, cik ļoti norūpējies es arī nebūtu...»

Griezes mācītāja zultainais naidis tieši vērsās pret bijušo semināristu K. Miņķi:

«Mācītāja atcelšana nebija tik daudz šīs rīcības komite-jas kā tautskolotāja Kriša Miņķa darbs, kas, stāvēdams vietējās kustības priekšgalā, terorizēja citus. Šim pēdē-jam Kuldīgas semināra aud-zēkņim bija visas revolucio-nāram nepieciešamās īpaši-bas: viņš bija gudrs kā čūs-ka un bezdievīgs cilvēks, nā-vīgi ienīda baznīcu un māci-tāju. Jau ilgāku laiku tas bija darbojies sarkanā karo-ga labā, bija piedalījies kong-resā Rīgā, ieviesis jaunu skolas programmu un slepe-

ni sapulcēs skolā jaunekļiem mācījis revolucionāras dzies-mas. Viņa vadībā tika saga-tavots dokuments, kurā mā-cītājam rakstiski tika pazi-ņota viņa atcelšana».

Apriķu mācītājs, kā vien macedams, zākāja skolotāju Melnbārdi. «Viņš ne tikai še, bet arī citur Aizputes apriņ-ķī turējis uzmusinošas runas un kopā ar citiem apkārte-jiem skolotājiem laudis riko-ja pēc savas patikas».

Visbeidzot Apriķu mācītājs E. Grīners sūkstās, ka soda ekspedīcija skolotāju Meln-bārdi un daudzus citus nebija sagūstījusi un noslepkavo-jusi.

Zultaini izteicieni un la-mas caurstrāvoja Edoles «draudzes gana» E. Silinga ziņojumam par Edoles pils de-dzināšanu un revolucionāra-jiem notikumiem pagastā un tā apkārtnē. Arī te galvenā vaina tika novelta uz Kul-dīgas semināristu pleciem.

Zlēku mācītājs savukārt rakstīja:

«Svešie elementi bija mi-nistrijas skolas skolotāji — viens kurzemnieks un divi vidzemnieki — visi trīs no Kuldīgas semināra».

Apmelodami Baltijas sko-lotāju semināra audzēkņus, mācītāji visi kā viens savā aizgādniecībā ņēma vāciskā

Irlavas skolotāju semināra absolventus.

«Irlavieši bija tikai palīg-skolotāji ar niecīgu iespaidu», tā raksta Gramzdas mācītājs F. Stegners. «Skolotāji ar Irlavas semināra izglītību arī revolūcijas laikā turējās uz-ticami», piebalsoja Sesavas mācītājs E. Krīgers. Kopā ar visiem pārējiem reakcionā-riem mācītāji mēģināja pa-nākt Baltijas skolotāju semi-nāra slēgšanu.

Šāda nostādne pilnīgi sa-protama — irļavnieki galve-nokārt komplektējās no ie-dzīvotāju slāņiem, kuriem re-volucionārā kustība bija sve-ša un neizprotama. Turpretim Baltijas skolotāju seminārā ļoti liela audzēkņu daļa bija strādnieku, kalpu un naba-dzīgo zemnieku dēli, jo šī bija vienīgā mācību iestāde Latvijā, kur varēja saņemt kaut nelielu stipendiju. Tā-pēc šīs mācību iestādes kon-tingentā liels īpatsvars bija tieši trūcīgo ģimeņu atvasēm.

Par Baltijas skolotāju se-mināra audzēkņu politisko noskaņojumu labu liecību dod šādi skaitļi: līdz 1905.-1906. mācību gadam semi-nāru beiguši 764 audzēkņi, no viņiem revolūcijā piedalīju-šies ap 200 jauniešu, no tiem — 13 nošauti, 6 notiesāti, 12 izsūtīti katrogā.

Mācītājiem bija pamats uz-traukties — Baltijas skolotā-ju semināra audzēkņu un ab-solventu lielum lielā daļa patiešām gāja kopā ar tau-tu. To pierādīja 1905. gada revolūcija, to apstiprināja Lielais Oktobris un vēlākie gadi.

A. Celmiņš

-2-

6

ĒDNĪCAS «PEDAGOĢIJA» PIONIERU NAMĀ

Sorūden Kuldīgas skolu dzīvē bija liels notikums. Pilsetā durvis vēra jauncelta 3. vidusskola 1072 audzēkņiem.

Līdz ar to atbrīvojās četras citas skolu ēkas — Rīgas ielā 19, 1905. gada ielā 10, Ļeņina ielā 31. Rajona tautas izglītības nodaļai radās iespēja ar pavisam citu vērienu domāt par skolu un ārpuskolas izglītības iestāžu tīkla reorganizēšanu. Plašās telpas tagad ierādītas vakarskolai, pionieru namam, starpskolu ražošanas apmācības kombinātam, republikas skolu vēstures muzejam, 2. un 3. vidusskolas internātam, profesionālās orientācijas kabinetam, logopēdijas kabinetam, pilsetas skolēnu šaha klubam.

Un tomēr mani uz Kuldīgu aicināja doties trīs satrauktas vēstules. Medus mucā esot manītas darvas lāses. Ļeņina ielā 31, bijušajā Baltijas skolotāju semināra ēkā, kas tagad atbrīvojusies, patērētāju biedrības būvgrupa ar pneimatiskajiem āmuriem drupinot sienas un ierīkojot tur publisku pilsetas ēdnīcu 44 vietām.

Rajona izpildu komitejas 1977. gada 8. jūnija lēmumā «Par Kuldīgas pilsetas skolu un ārpuskolas iestāžu tīkla reorganizāciju 1977./78. mācību gadā» ir teikts:

«Kuldīgas pamatskolas ēku Kuldīgā, Ļeņina ielā 31, nodot pionieru namam, trīs telpas izglītības muzejam, trīs telpas ražošanas apmācības kombinātam.»

Kas tad galu galā devis pilnvaras ar pionieru namu rīkoties patērētāju biedrībai?

Rajona padomes izpildu komitejas priekšsēdētāja vietnieks un tautas izglītības nodaļas vadītājs Modris Krieviņš visai pacietīgi centās mani pārliecināt, ka tur nekās nelikumīgs un nepedagoģisks nenotiekot:

— Šī publiskā ēdnīca būšot tikko jaunveidojamā starpskolu ražošanas apmācības kombināta bāze, kurā visu triju Kuldīgas vidusskolu meitenes apgūs pavāru, kulināru un konditoru profesiju. Šeit apgūtais amats nekādas saistības viņām neuzliekot. Taču neveiksme augstskolu konkursos vairs nelikšoties viņām tik traģiska.

Patērētāju biedrība, iekārtodama ēdnīcu, pievilks pionieru namam nepieciešamo trīs fāžu elektrību, kapitālī sakārtos pilnīgi nolietoto kanalizāciju, ierīkos centrālāpkuri. Turklāt ierīkos vismodernāko virtuves iekārtu, pie kuras apmācīs vidusskolu audzēkņus. Taču, dodoties pāri Oktobra laukumam no ra-

jona izpildu komitejas uz patērētāju biedrības valdi, tomēr nebeidza tirdīt doma, kāda ir bijusi rajona saimnieku savas pilsetas kultūrvēsturiskās gaumes izjūta, ka viņi no visām četrām ne tik sliktajām brīvajām ēkām pavāru un kulināru mācību bāzei izraudzījušies tieši bijušo Baltijas skolotāju semināra namu ar memoriālo plāksni. Tā ir viena no pašām staltākajām Kuldīgas pilsetas valsts aizsargājamās zonas ēkām. Ar Ministru Padomes lēmumu tā ir iekļauta Latvijas PSR kultūras pieminekļu sarakstā. Tā ir vienīgā Kuldīgas celtnē, kam Mazajā enciklopēdijā veltīts atsevišķs šķirklis. Šīs ēkas klasēs un gaitenēs darbojušies gan lugas, gan romāna tēli. Pirms braukšanas uz Kuldīgu savā mājas bibliotēkā vien atradu piecas pēckara gados izdotas vēsturiska satura grāmatas, kurās publicēts šīs ēkas attēls. Bet enciklopēdijā katrs var izlasīt garu garo izcilo partijas, sabiedrisko un kultūras darbinieku sarakstu, kam šī celtnē kļuvusi par nozīmīgu un neatņemamu biogrāfijas daļu.

Taču jāatzīst, ka šo Kuldīgas saimnieku gaumi man vislabāk palīdzēja izprast rajona patērētāju biedrības valdes priekšsēdētāja, republikas Nopelniem bagātā tirdzniecības un sabiedriskās ēdināšanas darbiniece Anastasija Rudakova:

— Pamatskolas ēdnīcu Ļeņina ielā 31 visus šos gadus apkalpoja patērētāju biedrība. Tad, kad uzzinājām, ka telpas atbrīvojas, lūdzām virtuvi un ēdamzāli piešķirt mums. Rajona izpildu komiteja vienmēr ir ļoti atsaucīga. Saprādama mūsu lielos uzdevumus sabiedriskās ēdināšanas attīstības jomā, tā, izrādīdama mums pretimnākšanu, šīs telpas arī piešķīra.

Klausos un gaidu, kad priekšsēdētāja ar labu vārdu pieminēs starpskolu ražošanas apmācības kombinātu, kas audzēkņu lielo vairumu gatavos tieši darbam patērētāju biedrības sistēmā. Un tad, kad priekšsēdētāja to nepieņem, es saprotu arī, kāpēc. Šāda starpskolu ražošanas apmācību kombināta vēl nav. Stata vieta šīs mācību iestādes direktoram rajona budžētā parādīsies tikai no 1. janvāra. Bet šis kombināts, arī pēc biedra Krieviņa iecerēm, ar pilnu slodzi sāks apmācīt audzēkņus tikai trešajā mācību gadā.

Tik strauji šeit savu skolu vēstures filiāli neiekārtos arī Latvijas PSR Valsts vēstures

muzejs. Zinātniskā līdzstrādnieka štata vietu Kuldīgā tam Kultūras ministrija paredzējusi ne agrāk par 1. janvāri.

Arī pionieru namam tūdaļ iekārtoties savās telpās nav ne spēku, ne iespēju. Tāpēc tautas izglītības nodaļa tam paredzējusi visu šo mācību gadu.

Taču patērētāju biedrības ēdnīca Ļeņina ielā 31 vērs savas durvis jau pēc mēneša. To steidz. Ļoti steidz. Būvgrupa strādā vairākās maiņās. Ne te trūkst līdzekļu, ne materiālu, ne strādnieku. Novembra otrajā pusē Kuldīgā ir paredzēts sabiedriskās ēdināšanas vadošo darbinieku Vissavienības seminārs. Un līdz tam pienācīgi jāuzpoš un jāsakārto visas telpas. Ēdnīcu universālveikala ēkā pārvērtīs par kafējnicu. Tās vietā stāsies jaunā ēdnīca Ļeņina ielā 31. Arī visi pārējie plāni ir lieli...

Tagad es vairs neticu biedra Krieviņa iecerēm, ka pie rajona pionieru nama novembrī piestiprinās Starpskolu ražošanas apmācības kombināta izkārti.

Bet kā tas šobrīd izskatās pašā celtnē?

Šeit viss patiešām notiek pēc projekta. Taču ne pēc pionieru nama, bet patērētāju biedrības ēdnīcas projekta.

Pionieru nama pulciņu vadītāji veltī sev izmeklējušies trīsfāžu elektrības kontaktus. Tiem priekšā jau aizmūrēta siena.

Arī kanalizācija pārkārtota tā, ka pionieru nams paliek bez tualetes telpām. Lai pieskaņotos ēdnīcas sistēmai, pionieru namam tās nāksies ierīkot otrā stāva sanāksmju zāles vidū.

Un arī ēdnīcas centrālāpkure neaplaimos ne pionieru namu, ne skolu vēstures muzeju.

Bet visam pionieru namam kapitālremonts paredzēts tikai nākamajā piecgadē.

Rajona arhitekta Ārija Helmana kultūras pieminekļa pirmā stāva kreisā spārna pārbūves projektu apstiprinājusi, pat nepainformējot ne savu kabineta kolēģi Kuldīgas pilsetas valsts aizsargājamās zonas arhitektu Vladimīru Nikolajevu, ne Kultūras ministriju.

«Nemot vērā to, ka ēkas ārējais izskats netiks mainīts, kā arī netiks pārnestas pamatsienas, uzskatījam par nevajadzīgu traucēt Kultūras ministriju,» paskaidrojumā rakstīja biedrs Krieviņš.

Bet Izglītības ministriju šāds pārsteigums vēl tikai gaids.

Protams, pēc tam Kultūras ministrijas eksperts atzina,

ka pneimatiskie āmuri nav pārsnieguši nepieļaujamās robežas, sanitāri epidemioloģiskā stacija — ka virtuves un ēdnīcas proporcijas atbilst instrukcijas noteiktajām.

Tikai neviens rajona izpildu komitejas 8. jūnija sēdes dalībnieks nav vēl painteresējies par to, kādos apstākļos ir jāglabājas republikas skolu vēstures muzeja materiāliem. Cik katastrofāli virtuves un ēdamzāles izgarojumi no koridora durvīm pa kreisi cels gaisa mitruma procentu telpās pa labi, kur glabāsies šīs relikvijas? Bez tam muzeju fondiem un ekspozīcijai ir arī speciāls apšardzes režīms, kas kategoriski noraida savā tuvumā tādu publisku iestādījumu, kāda ir ēdnīca. Bet tās nav vairs patikas vai nepatikas kaprīzes. Tie ir vieni no daudzajiem normatīviem.

Arī pionieru nama direktore Inta Intepa pavisam nopietni domā, ka vajadzēšot kāpņu galā ierīkot tādus aizvelkamus režģus, kādi ir universālveikalam, lai ēdnīcas apmeklētāji gan aiz pārskatīšanās, gan aiz zīpkāres neklainotu apkārt pa pionieru nama telpām un netraucētu ne svinīgās linijas, ne pulciņu nodarbības. Piekta gada revolūcijas laikā visās nama durvīs taču izzāģēja ovālus logus, lai, ejot pa koridoru, cara kalpi varētu uzmanīt semināristus.

Nepemos uzskaitīt visus šeit paredzamos pedagoģijas kontrastus. Par vienu man kabatā cita par citu bažīgāk jautā visas trīs «Cīņas» lasītāju vēstules:

— Kas notiks tad, ja gadījumā šādu vai tādu iemēslu dēļ šī patērētāju biedrības ēdnīca kādreiz neizpildīs apgrozījuma plānu? Vai tad, ja pionieru nama kāpnēm augšup necelsies arī alkohola izgarojumi?

Rajona vadītāji gan rakstiski, gan mutiski šodien apliecinā, ka tas tur būšot uz visstingrāko aizliegts. Ticēsim. Bet vai ar to celsies tirdzniecības organizāciju reputācija ļaužu acīs?

Laiks rādīs.

Laiks rādīs arī to, vai tad, kad Civilstāvokļa aktu reģistrācijas nodaļa pāries uz citām telpām, arī pie Kuldīgas rajona un pilsetas izpildkomitejas nama durvīm parādīsies publiskas ēdnīcas izkārtne. Tāda man šodien šķiet Kuldīgas saimnieku gaumes izjūta. Tikai nesaprotu, kāpēc Vissavienības seminārā vajadzētu lepoties ar to, par ko nāktos kaunēties.

Jautājumi par Kuldīgas bij. Baltijas skolotāju semināra ēku.

Latvijas PSR Ministru Padomes Valsts televīzijas un radioraidījumu komiteja

Vēstule un sabiedriskās domas pētišanas galvenā redakcija

1. Ministriem atbildi jādod līdz jaunmedeļu priekšdāšanai.

28.02.78.

2. K. 9950/16 p 01.02.78.

Par vēstures pieminekļa izmantošanu. vajadzētu sagādāt, kādā veidā šādu ēku būtu jāizmanto.

Par vēstures pieminekļa izmantošanu

Sakarā ar Kuldīgas rajona izpildu komitejas rakstu (1977.gada 6.septembra raksts Nr.1-16/300), Latvijas PSR Kultūras ministrija piekrita (1977.gada 13.septembra raksts Nr. 71-ž), ka republikas nozīmes vēstures pieminekli, bij. Baltijas skolotāju semināra ēkā Kuldīgā, Ļeņina ielā 31, II un III stāvu nodod pionieru namam, bet I stāvu - starpskolu ražošanas kombinātam. Šajās telpās skolēni apgūs pavāra, konditora un pārdevēja specialitāti. Atsevišķā telpā iekārtota ēdnīca 44 apmeklētājiem bez alkoholisku dzērienu lietošanas un tirdzniecības.

Latvijas PSR Kultūras ministrijai tika ziņots, ka semināra ēkas telpās 1977.gada 27.novembrī notika ģimenes svinības ar alkoholisku dzērienu lietošanu. Sakarā ar to Latvijas PSR Kultūras ministrija 1978.gada 30.janvāra rakstā Nr. 71-z Kuldīgas rajona izpildu komitejai lūdza veikt pasākumus, lai tiktu ievērotas ministrijas prasības šīs ēkas izmantošanā.

1978.gada 13.februārī Latvijas PSR Kultūras ministrija saņēma no Kuldīgas rajona tautas deputātu padomes izpildu komitejas rakstu Nr.47-11-20, kurā paziņots, ka izpildu komiteja darīs visu, lai nostiprinātu starpskolu mācību un ražošanas kombināta darbu, lai izskaustu pieļautās organizatoriskās kļūdas.

Pielikumā: Kuldīgas rajona tautas deputātu padomes izpildu komitejas 1978.gada 9.februāra raksta noraksts uz 1 lappusi.

Ministra vietnieks

H. Verners

H. Verners

Plauciņš

Plauciņš 226040

Jautājumi par Kuldīgas bij. Baltijas skolotāju semināra ēku.

1. Ministrijai atbildi jādod līdz š.g. 20. janvārim, t.i. jaunmedēlas pūstādinai.

2. Reģiona laikrakstā 2 reizes bijis reklāmas sludinājums par jaunās ēdnīcas atvēršanu. vajadzētu sagādāt kādā veidā sludinājums bijis.

3. Pie iejas parkā pie mūrētajiem vārtiem piestiprināta jaunais košas izkārtnei abās valodās, kas vērta par ēdnīcas darbu laiku.

4. Pārveidotas kapitālās sienas, izlauzta durvju ailes jaunās vietās, ar to kultnei kā vēsturiskai ēkai izdarīti bojājumi.

5. (Kraistais) parks pašā pilsētas centrā (kurā atrodas semināra ēka) tūx izbraukta. Parkā nebrauc no Senina ielas, bet no Pionieru ielas, pievedot ēdnīcai produktus, dzērāmus ar traktoriem un automašīnām.

6. 27. novembrī otrā stāva zālē bija atvērta taucsnainām ģimenes svītbēm ar alkoholiķo dzērienu lūtdarām

Reģistri: 1977.g. 25. aug. komisija no KM (Plauciņi) un Dobes un priekšm. arīb. B-bes (Studenti).

Ēj b. L. Lēdāga sūdfur (Saldus, putnu rīte 14) 18. 08. 77.

1977.g. 19. okt. komisija no KM (O. Klīns, L. Plauciņi) Rev. ungrupe dū. vītn. (Lapiņi), izglīt. univ. (Vīdole)

1977.g. 12. 10 un 31. 10. nosūtītas atbildes "Cīnei"

1977.g. 06. 09 Kuldīgas raj. IK revizija KM - ēkas ir un ir stāvā iz-

veidots pionieru nams, I st. izveidots telpas izglītības un-
rojats sakarots ar 1977. g. 6. mēnesi. Pārbaurot apmēģināt kombinētā. Pārbaurot
Zejam bērni ar 1977. g. 6. mēnesi. Pārbaurot apmēģināt kombinētā. Pārbaurot

Rezoluție:

b. Klintz

Lucea pârbeulit eu olt prieditorum per
reprezentantia veicamien pnestumien unnots
kultures peminale agverofes un seglabodanes
modrosinaians, te au segetonot atobli
b. Vilumei.

H. Verners

03. 01. 78.

Sils. aulitents Nirolejos
(per pnestumien)

pr-tape vset. Krievdy

Kaj. peterot. b-bes veldes pnestumien
Anestarija Rudakova.

Laikraksta "Cīņa" redakcijai

Noraksts: Latvijas PSR Kultūras ministrijai

Pēc tam, kad laikrakstā "Cīņa" parādījās kritisks raksts sakarā ar bij. Baltijas skolotāju semināra (Kuldīgā) I stāva pārbūvi ēdnīcas vajadzībām cerējām, ka ēdnīcu šinī ēkā tomēr neiekārtos, bet tagad par notikušajiem faktiem esam dziļi sarūgtināti.

Kuldīgas raj. Patērēt. b-bas valdes priekšsēdētāja, Nopelniem bagātā tirdzniecības darbiniece Rudakova par šo rakstu tikai pasmējās un darīja savu - iekārtoja ēdnīcu, protams ar vietējo varas iestāžu - rajona Izpildu komitejas piekrišanu. Jau divas reizes vietējā laikrakstā bija reklāmas sludinājums par jaunās ēdnīcas atvēršanu. Pie ieejas parkā, pie mūrētajiem vārtu stabiem piestiprinātas košas izkārtnes abās valodās kas vēsta par ēdnīcas darba laiku. Pārveidotas kapitālās sienas, izlauztas durvju ailes jaunās vietās. Ar to celtnei kā vēsturiskai ēkai izdarīti bojājumi. Viss tas notiek dažu tirdzniecībā ieinteresētu cilvēku rīcības dēļ, kuriem rūp tikai sava uzņēmuma intereses, vienalga par kādu cenu izdarīt nodomāts. Arī skaistais parks pašā pilsētas centrā (šinī parkā atrodas bij. Balt. skol. seminārs) tiek izbraukts. Parkā neiebrauc no Ļeņina ielas, bet no Pionieru ielas, pievedot ēdnīcai produktus, dzērienus ar traktoriem, automašīnām. Nonācis tik tālu, ka š. g. 27. novembrī II stāva zāle bija atvēlēta trokšņainām ģimenes svinībām ar alkoholiskiem dzērieniem lietošanā. Šai ēkai taču revolucionāra pagātne. Baltijas skolotāju seminārā mācījušies ievērojami komunistiskās partijas, Padomju valsts un militāri darbinieki:

Jānis Bērziņš,
Žanis Millers,
Juris Gavēnis,
Jānis Brīvkalns,
Vilis Dērmanis,
Georgijs Daberts,
Pēteris Kuzis,
Jānis Šepte,
Jānis Daumanis
Jānis Freibergs,

pirmo reizi latviešu valodā šeit pārtulkots Komunistiskās Partijas Manifests. Vai tiešām labāk nevarēja šo ēku izmantot kādām kultūras vajadzībām?

Parakstāties šeit grupa bijušo abiturientu. Neesam vienīgie, kas gaida jūsu palīdzību šī neapdomīgā p_sākuma likvidēšanā.

O.Viluma

Kuldīgā, Rīgas ielā 8-1

N.Salna,

Rīgā-39, Dzelzavas ielā 13. dz.16

Z.Runcis,

Rīgā-39, Vasku ielā 15-2.

Rīgā Lūlīna 13-51

Anna Vanaga

Aklungsta pens. skolotāja Ventspilī,
Puku ielā 61

Jūrmala-16

Skolas ielā 57-17

Jānis Drozdovskis

Alberts Goldmanis

Rīgas raj. Stopiņu c/p

"Juglas dzirnavās"

R.Anzus

Rīgā, Tālivalža ielā 20-1

I.Puķe, Rīgā, Leņina ielā 104-18

C.Lazdiņa

Rīgā, Miera ielā 52-3

B.Granovskis, Rīgā

Ed.Zandreitera 10/12-1

Noraksts pareizs: *J. Kļaviņš*

Latvijas PSR Kultūras ministrijas
Autobāze

Rīgā, Suvorova ielā 73/75, tālruni: 276650, 271560, 273496,
271599

Norēķinu rēķins № 260102 Valsts bankas Maskavas raj. nodaļā
Rīgā

RĒĶINS № 3696

Maksātājs _____

Министерство Культуры ЛССР

no 1977. gada 25.10. par transporta lietošanu

Datums	Automašīnas numurs	Ceļa zīmes numurs	Stundas norīkojuma	Maksa par stundu	Summa	Nobrauktie kilometri	Maksa par km kapelkās	Summa	Pārvestās tonnas	Maksa par tonnu	Summa	Veiktie tonnukm	Maksa par km kapelkās	Summa	Dikstāves minūtes	Summa	Komandējuma nauda	Maksa par kraušanu	Alga brīvdienu vai vidēja dienas alga	Par dokumentu noformēšanu un prezentu	Summa	
19.10.4	86 379823	*автобус	13,0	3,00	39,00																	
									руб тридцать девять коп 00													

Комиссия брауцием судзibas lita par vestures pieminekli un jautajumu kartosana par anifekturas pieminekliem

*Spameis
1977.g. 31. okt.*

Autobāzes priekšnieks: *[Signature]*

Vecākā grāmatvede: *[Signature]*

Saldus, Putnu ielā 14.
Pilsoni L. Liedagai.

13.09.77. 71-Ж
18.08.77.

Par vēstures pieminekļa -
bij. Baltijas skolotāju se-
mināra ēkas Kuldīgā pārbūvi
un izmantošanu.

Latvijas PSR Kultūras ministrija paskaidro, ka Ministrijas un Latvijas Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrības parstāvji š.g. 25.augustā ieradās Kuldīgā, kur iepazīs ar uzsāktajiem būvdarbiem vēstures pieminekļi - bij. Baltijas skolotāju semināra ēkā Leņina ielā 31. Komisija konstatēja, ka I. stāvā tiek veikti rekonstrukcijas darbi (bez kapitālsienu pārvietošanas) kulinārijas skolas vajadzībām.

Saskaņā ar Kuldīgas rajona izpildkomitejas paskaidrojumu (1977.g.06.09. raksts Nr.1-16/300) ēkas II un III stāva sākot ar 1977./78. mācību gadu izvietoties pionieru nams. I stāvā būs ierādītas telpas izglītības muzejam, kā arī starpskolu ražošanas kombinātam. Šajās telpās skolēni apgūs pavāra, konditora un pārdevēja specialitāti. Atsevišķā telpā paredzēta ēdnīca nelielam apmeklētāju skaitam bez jebkura veida alkoholu saturošu dzērienu lietošanas un tirdzniecības. Minētā ēka atrodas Kuldīgas rajona Tautas izglītības nodaļas pārziņā un tiks izmantota izglītības un audzināšanas iestāžu vajadzībām. Ēkā esošie vēsturiskie materiāli netiks vis izpostīti, bet gan papildināti un saglabāti.

Muzeju, tēlobājas mākslas
un pieminekļu aizsardzības
pārvaldes priekšiece

O. Klints
O.Klints

Plauciņš 226040

Saņemts nosūtīšanai
1977.g. 13. " 09

Dredman

Ķestures pieminēta - bij. Baltijas skolotāju ēka (Ķestures pieminēta dizandarbā № 387) Kuldīgā, Senīka ielā № 31 I stāva pārbūves projekts stāpsskolu ražošanas apmācības kombināta ēdņīcāi. Saskaņots 1977.g. 12. septembrī. *Blancin!*

Примечания:

1. Все размеры даны в миллиметрах, масштаб М 1:100.
2. Проектируемые стены строить из кирпича толщ. 12 см и штукатурить.
3. В производственных помещениях стены облицовывать кафелем высотой 1.80 м, полы - из керамической плитки.
4. Пол в помещениях шефповара и персонала покрыть линолеумом.
5. Пол в торговом зале типа, террасо, а стены красить масляными красками.
6. Привязка водопровода и канализации условно не показана.

Экспликация:

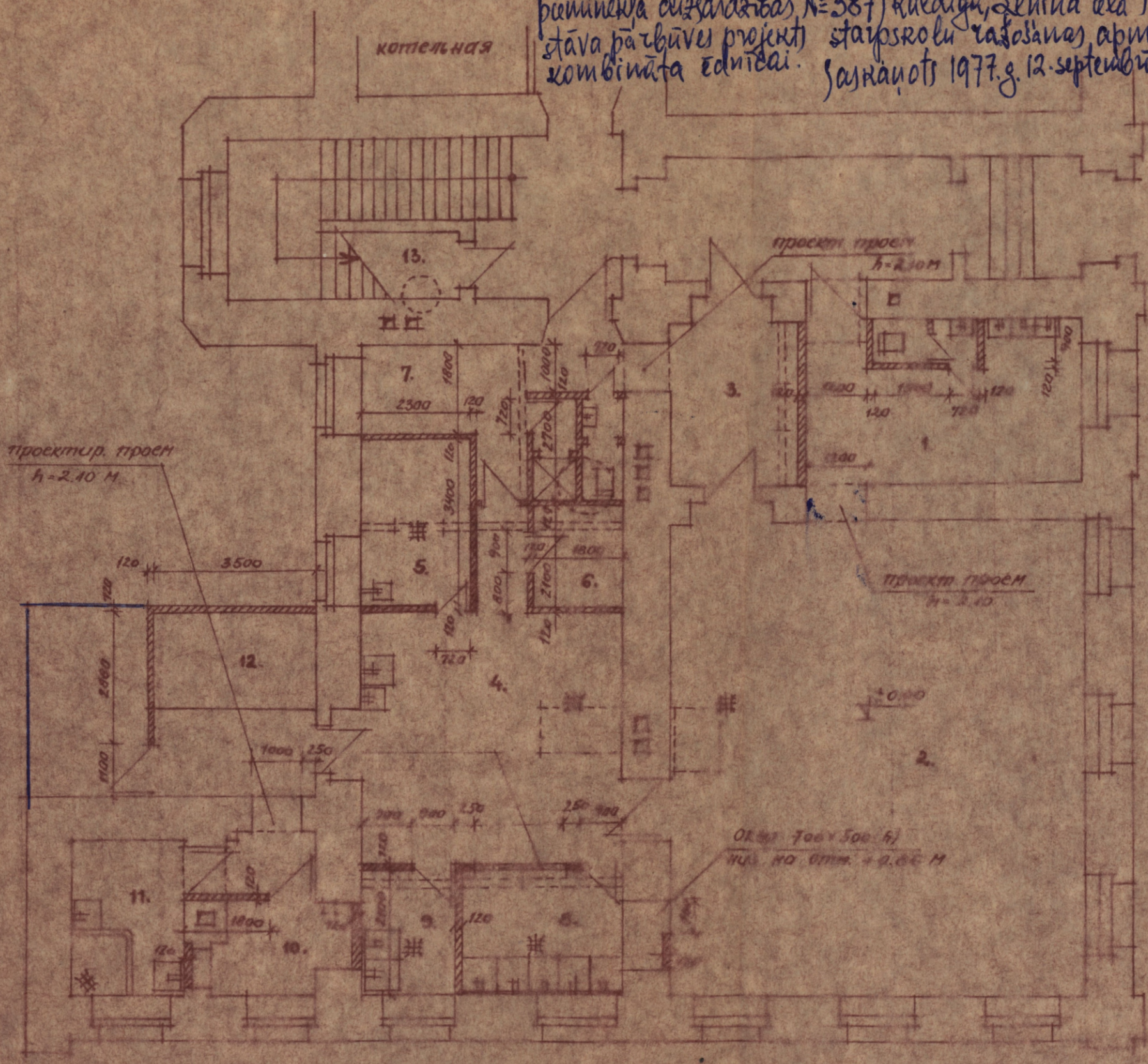
1. Вестибюль.
2. Торговый зал.
3. Шефповар, консулятор.
4. Горячий цех.
5. Холодный цех.
6. Хлеборезка.
7. Персонал.
8. Моечная столовой посуды.
9. Моечная кухонной посуды.
10. Кладовая сухих продуктов.
11. Однородный цех.
12. Охлаждаемая камера.
13. Кладовая инвентаря, белья.

Условные обозначения:

- существующие стены
- - - проектируемые стены
- ▨ проектируемые стены

Latvian State Academy of Architecture and Construction	Сталовая, обслуживающая на 44 посадочных места в «Культура»	ПРОЕКТ
1987		01-72
Architect: <i>Blancin!</i>	Архитектурный институт «СЭП»	Масштаб: А-1

Изготовитель: Латвийская Академия Архитектуры и Строительства
 Проект: 01-72
 1977 г.
 Архитектор: *Blancin!*
 Институт: СЭП

... Kuldīgas tās pilsētā Baltijas skolotāju
sapulcē, kurā bija kabalai, protams, nav
pa spāņu, kāzām izlēģināt sola pie-
pildītā tava draugi -- naimnieki, kam
viņš šavis; -- aizdāstot pa pūram rūdus.
Ar vasaras laukstādnieka peļņu kabatā,
viņš iespējams naidas Mācītius savā-
cis, 1889. gadā Ermanis Pipiņš var at-
nāra durvis.

Ja pieminis skolas gados noskars ar li-
teratūru vēl samērā mazā -- kājā laikā
kāpēc mācību programmas angļu -- krievu
Ernesta Dinsberga «mētrika» un «Vaspā-
rības vēsture» -- kājā laikā kāpēc mācību
kāpēc mācību programmas angļu -- krievu
Ernesta Dinsberga «mētrika» un «Vaspā-
rības vēsture» -- kājā laikā kāpēc mācību
kāpēc mācību programmas angļu -- krievu

... kāpēc mācību programmas angļu -- krievu
Ernesta Dinsberga «mētrika» un «Vaspā-
rības vēsture» -- kājā laikā kāpēc mācību
kāpēc mācību programmas angļu -- krievu
Ernesta Dinsberga «mētrika» un «Vaspā-
rības vēsture» -- kājā laikā kāpēc mācību
kāpēc mācību programmas angļu -- krievu
Ernesta Dinsberga «mētrika» un «Vaspā-
rības vēsture» -- kājā laikā kāpēc mācību
kāpēc mācību programmas angļu -- krievu

SAULCERĪTE
VIESE

Ermaņa Pipiņa-Vizuļa piemiņai

1873—1927
Ar. 5. 150. - 154. pp.

Ermanis Pipiņš-Vizulis pieder pie lite-
rātu paaudzes, kas savu darbību sāk Jau-
nās strāvas laikā. Kaut arī viņš neiemanto
Jaņa Jansona-Brauna popularitāti, ne arī
aizsniedz Teodora Zeiferta ražīgumu, Er-
manis Pipiņš-Vizulis tomēr devis nopietnu
ieguldījumu kritiskās domas attīstībā, re-
ālistiskās mākslas veidošanā, cīņā par sa-
biedriski iedarbīgu literatūru. Viņš dar-
bojies tādos nozīmīgos izdevumos kā
«Dienas Lapa», «Domas», «Izglītība»,
«Jaunais Vārds». Vēl 20. gados, kad lite-
rārais darbs praktiski atstāts, E. Pipiņa

tipogrāfija iespiež kreisos izdevumus un
progresīvo rakstnieku grāmatas.
Ermaņa Pipiņa literārajām interesēm
saknes meklējamas dzimtā pagasta vēstu-
rē. Edole savā laikā kļuvusi slavena ar
Krišjāņa Valdemāra bibliotēku un «Jūras
izsmelšanas biedrību». Nākamā kritiķa
tēvs, Edoles drēbnieks un bezzemnieks, zi-
na no galvas vai visus «Mērnieku laikus»,
Dinsbergu Ernesta un Kaudzites Matīsa
dzeju. Savu dēlu pēc pagastskolas beigša-
nas viņš bez liekas šaubīšanās sūta māci-
ties tālāk Kuldīgas ministrijas skolā. Kad

uz Kuldīgu tiek pārcelts Baltijas skolotāju seminārs, kurš tēva kabatai, protams, nav pa spēkam, Ermaņa izglītošanā sola piepalīdzēt tēva draugi — saimnieki, kam viņš šuvis, — aizdodot pa pūram rudzu. Ar vasaras laukstrādnieka peļņu kabatā, visus iespējamus naudas līdzekļus savācis, 1889. gadā Ermanis Pipiņš ver semināra durvis.

Ja pirmajos skolas gados saskare ar literatūru vēl samērā maza — šajā laikā ārpus mācību programmas apgūta vienīgi Ernesta Dinsberga «Metrika» un «Vispārējā vēsture», — tad seminārā sākas intensīva pašizglītošanās. Tiesa, lielākajā semināristu daļā valda «šausis gars, bez kādām dziļākām interesēm: zubrīt, iztapt direktoram un skolotājam, tikt pie glītākas blūzes un biksēm». Tomēr atrodas pulciņš jauniešu, kas patiešām cenšas sekot zinātnes un kultūras dzīves svarīgākajiem notikumiem, mēģina paši šo to uzrakstīt laikrakstiem un izdod seminārā literāru žurnālu. Ermaņa Pipiņa rokās nonāk Bokla «Anglijas civilizācijas vēsture», Brandesa raksti, Veljainoviča grāmata par mākslas teoriju.

«Bija dziņa tikai mācīties un urbties visvisādos jautājumos: mākslas teorijā, valodniecībā, dabas zinībās,» stāsta kritiķis savās jaunības atmiņās.² Semināra pēdējos gados parādās publikācijas «Austrumā». Seminārā puspajokam, puspnopietni tiek izvēlēti arī literārais pseidonīms — Vizulis.

Savs pasaules skatījums izkristalizējas ātri. 1893. gadā Ermanis Pipiņš-Vizulis dodas uz Gulbeni, lai darbotos «kā pielikumam» (tā viņš pats mēdzis jokot) pie toreiz populārā rakstnieka Apsīšu Jēkaba zēnu draudzes skolā. Vienā ziņā gan vecajam skolotājam, gan jaunajam palīgam uzskati pilnīgi sakrīt: latviešu pašreizējā literatūra ir tukša un sekla. Taču sociālajos jautājumos ieskati katram savi. Ja, kā atzīstas pats Pipiņš-Vizulis, tulkojot N. Gogoļa «Mīrušās dvēseles», viņš no Apsīšu Jēkaba dzirdējis daudzus neatsveramus padomus, tad savas recenzijas par grāmatām viņš rakstniekam vispār nerāda.

Kaut kas no šīm uzskatu pretīšķībām atspoguļojas arī Gulbenes periodā rakstītajās vēstulēs Zeltmatim. Abi literāti iepazīnušies Kuldīgā. Pipiņam patik Zeltmata pirmo darbu protests pret aizspriedumiem un novecojušām morāles normām. Vēstulēs draugam kritiķis diezgan daudz lauza galvu par literatūras uzdevumiem, mākslas specifiku.

«Piekrītu Jums, ka sauciens «esiet brāļi», «mīlējiet viens otru» vien nelīdz (kā Kōpē to dara). Nebūšanu cēloņu iznīcināšana vienmēr ir no lielāka svara. Bet kā novēr-

šams cilvēku nesaticības cēlonis? Tas meklējams pašā cilvēkā, tādēļ arī pats cilvēks labojams. Visa cilvēka daba, viņa ieskati jālabo, bet tas nevar uzreiz notikt, tas rodas tikai no garākas un ilgākas audzināšanas. Seit gan rakstnieki var pozitīvāki rīkoties, nekā vienīgi klieodzot, bet ir šādi kliedzieni un morāles sludināšana atnes savas svētības. Bez tam otra nelaime ir tā, ka rakstnieks daudzreiz nevar nevar mākslas ražojumā uzrādīt uz zināmā jaunuma cēloņa iznīcināšanu, lai, piemēram, mēģina kāds (īpaši no mūsējiem) aprādīt, kāds nabadzības iemesls, kā tā vislabāki iznīcināma, kāds sakars tai ar politisko pusi u. t. t. Pirmā kārtā te trūkst vajadzīgās brīvības, otrā kārtā tas vairāk ir zinātniska apcerējuma darbs.»³

Kopš 1895. gada Pipiņš-Vizulis ilgāku laiku ir referents Rīgas Latviešu biedrības Zinību komisijas rīkotajās Vasaras sapulcēs par latviešu mēnešrakstu un dienas avižu beletristiku. Kā norāda Antons Birkerts rakstā «No tautiskā romantisma līdz vēsturiskajam materiālismam», tad gan šie referāti, gan apcere «Ģenijs un māksla» (1895), gan atsevišķas recenzijas 90. gadu vidū izceļ latviešu literatūras kritiķa svarīgu domu: mākslas būtisks uzdevums «ir būt par palīgu cilvēces darbam un cīņai vispārības labā. Cik maz nozīmes rotaļām un ideāliem, kas nav saistīti ar cilvēka eksistenci mūsu laika apzinīga darbinieka dzīvē, tik maz nozīmes arī mākslas darbiem, kam nav saknes mūsu traģisko laiku sadzīves dziļumos.»⁴

Problēma, kā sociālos jautājumus iekausēt mākslas darbā un kā vērtēt mākslas darbu, kur par šīm problēmām nerunā tieši, arī pašam jaunajam kritiķim vēl sagādā ne mazumu grūtību. Tā, piemēram, aizraudamies ar sociālo akcentu meklēšanu, Ermanis Pipiņš-Vizulis kādā vēstulē Zeltmatim noliedzotī vērtē pat Rūdolfa Blaumaņa «Purva bridēju», kur gan saskata «veiklu un spilgtu tēlojumu», bet domā, ka autoram nav dziļāka skata dzīvē un viņš šinī darbā ir tikai «kāzu muzikants.»⁵ Turpretī, recenzējot Aspazijas «Sarkanās puķes» 1897. gadā, Vizulis asāk nekā citi kritiķi izjūt dzejoļu krājuma sugestīvo, dedzīgo spēku, prātniecisko raksturu un ciešo sakaru ar laikmeta problēmām.

Gulbenē strādādams, Pipiņš-Vizulis daudz domā par pārceļšanos uz Rīgu — laukos grūti dabūt dārgās jaunās grāmatas un periodiku, notikumī kultūras dzīvē paiet secen. Seit mēģina izpalīdzēt Apsīšu Jēkabs, iepazīstinādams savu palīgskolotāju ar tautskolu inspektoru Frici Brīvzemnieku, kas arī apsola centrā darbu sa-

¹ E. Pipiņš-Vizulis. Nekrologs. — Atziņas. II. 1924, 154. lpp.

² Turpat, 108. lpp.

³ E. Pipiņš-Vizulis, Vēstule Zeltmatim (1897), RLMVM, 109785.

⁴ Latviešu literatūras kritika, III, 1958, 245. lpp.

⁵ E. Pipiņš-Vizulis, Vēstule Zeltmatim (1897), RLMVM, 109753.

savu vairākreizīgo apņemšanos strādāt uz-
cītīgi, katru brītiņu lietderīgi izlietojot un
«dzīvei» ardievas sakot. «Gars ir labprā-
tīgs, bet miesa vāja.» Taču ceru visu labu.
Un ja es katru brīdi neizlietoju, tad maz
kas panākams. Skolā mums divatā jāmaca
220 pusmežoņu. Ziemu pie tā visa enerģija
iziet. Tad nu vasaru var drusku vairāk
laika atlicināt.

Jūs bijāt ieminējušies, ko es domāju par
Jūsu dzejām — oriģinālām un tulkotām.
Vaļširdīgam esot, man jāatzīstas, ka es
ar Jūsu literāriskiem darbiem esmu pārāk
maz iepazinies, lai varētu par tiem kur-
met spriest. Tikai tik daudz esmu noma-
nījis, ka iz Jūsu dzejas dveš tas smagums,
kas mūs visus tagad nospiež, ka tās stāv
uz stingra pamata.

Tiesa, arī man Jūsu forma brīžiem izlie-
kas tāda savāda. Bet tā taču blakus lieta.
Un, varbūt, ka ir tas man tādēļ izliekas,
ka neesmu Jūsu dzejā diezgan nodziļinā-
jies. Bet lai nu kā: Jūs esat tas, kas ierā-
vuši jaunas sliedes mūsu lirikā. Un nu
daudzi, Jūsu domu un stāvokļa nemaz ne-
izprasadami, taisa Jums pakal, tikai vārdus
vien kopā vērdami. Tā, piem., Kēniņš dažā
vietā šai ziņā paliek tīri smieklīgs («Ru-
dens dziesma» J. R. 4. burt.).

Jūsu klasiku tulkojumus tikpat kā nemaz
gandrīz neesmu lasījis. Sovasar gribu vis-
pāri ar mūsu jaunāko rakstniecību tuvāki
iepazīties un tad kādu vārdu teikt. Līdz
šim tikai esmu paspējis vienu un otru
darbu atsevišķi īsumā minēt.

Jūs gaidāt uz manu brāzienu pret filis-
trību mūsu literatūrā? Tas būtu ļoti vāja-
dzīgi. Bet sakiet, kur tāds gaismu ierau-
dzis? Zinību komisijā būtu vieta vārdu
teikt. Bet man kā dienas avižu feletonu
referentam uz to maz izdevības: tur mūsu
rakstniecība tikpat kā nemaz neparādās.
Un vispāri nevar jau arī tā runāt, kā
gribas... Bet cerēsim labāko.

Ļoti priecājos un pateicos Jums, ka so-
liet uz «Cit. R.» aizrādīt. Bet kas Jūsu
aizrādījumu drukās, ja tas skanēs «C. R.»
par labu? — Zālītis («Dienas Lapas» un
«Mājas Viesa Mēnešraksta» faktiskais va-
dītājs. — S. V.) tur būs kājām, rokām
pretī. Viņam jau vispāri nav pa zobam,
ka tiek grāmatas izdotas. Tas bija, starp
citu, arī gaiši manāms no kādas atbildes
D. Lapā. Un uz mani Zālītis sevišķi
greizs. Varbūt, ka Jūsu autoritāte visu to
pārspēj un īpaši tagad, kur viņam, laikam,
drusku bikses tric, rakstniekiem no viņa
aizejot. Kur nu paliek viņa vecie pilāri
Poruks un Blaumanis? Blaumanis nu viņa
acīs palicis tīri maziņš: sikumu rakstītājs.
Malienā dzīvojot, es lāgi nevaru zināt,
kur šim tracinātais iemesls un cik rakst-
niekiem pamata, tā izturēties. Bet tīri jau
pa jokam tā lieta nevar būt!

Man būtu interesanti zināt, ko Jūs šini
būšanā domājat.

Soreiz atvados no Jums, apņemdami
silti gādāt, lai piepildās cerības, kādas uz

mani liekat un palaizdamies, ka mani lab-
prāt pabalstīs. Īpaši, ja «Cit. R.» —
varēs vēl iznākt, lūdzu nākat ar grāmatu
apskatiem talkā — tāpat arī ar citu. Pa-
lieku sirsniņai sveicinādams Jūsu E. Pipiņš.
9. II 01.»¹⁰

Raiņa vēstules Pipiņam no šī perioda
diemžēl nav atradušās. Par tām var spriest
tikai no paša Pipiņa nākamo sūtījumu sa-
tura un no dažām piezīmēm, ko Rainis
izdarījis saņemtajā vēstulē. Un tās ir inter-
esantas augstākā mērā, jo pārsteidzoši
liecina par Raiņa enerģiju un spīti pret
visiem «sadzīves apstākļiem». Kad Pipiņš
raksta: «Būtu es centra tuvumā, varētu
citādi grozīties,» Rainis blakus piebilst:
«Liepāju par centru pacelt.» Aiz rindām
«Cik tad nabaga skolotājs var grāmatu
un laikrakstu iegādāties» — trimdinieka
rokrakstā: «Liepājā kopā pirkot un abonēt.»
Aiz atzišanās — «Par maz pazīstu litera-
tūru» — «Kritiķis ir arī Schöpfer (radī-
tājs. — S. V.), sapratāt Aspazijas dzejas
ietērpumu.» Ka Raiņa vitalitāte atradusi
atsaucību, liecina arī nākamā vēstule (28.
VI 1901), kurā Pipiņš-Vizulis pateicas par
vērtīgajiem norādījumiem — kas jāzina
un jāsaprot katram kritiķim, ja viņš grib
būt sava vārda cienīgs. Viņš vaļširdīgi
atzīstas, ka vēl maz ko zina no Gētes,
Ibsena, Šekspīra daiļrades, par vecākiem
klasikiem nemaz nerunājot, un solās tuvā-
kajā laikā lasīt Pisareva un Dobroļubova
darbus, kā arī lūdz aizrādīt, kādi ciltautu
kritiķi būtu studēšanas vērti.

Gadsimta sākumā Pipiņš-Vizulis inten-
sīvāk pievērsās apcerēm par atsevišķiem
rakstniekiem. Plašākus rakstus viņš velta
Pērsietim (1901), Saulietim (1903), Doku
Atim (1904), māksliniekiem, kuri visu uz-
manību koncentrē uz zemnieku smago,
pretrunu pilno dzīvi un ir sevišķi spēcīgi
pašu pieredzētā un novērotā atveidošanā.
Augstu kritiķis vērtē Doku Ata bērības
atmiņu tēlojums. Īpaši tuva viņam Sau-
lieša pirmā posma daiļrade ar «sirdsšķis-
tājiem» varoņiem, kuros Vizulis pamatoti
saskata humānisma ideju aizstāvēšanu, un
zemnieku dzīves tēlojumu tās «šausmīgajā
trūkumā un netaisnībā». Vizulis gan uz-
sver, ka Saulietis stāstos «nepamatojas uz
zinību, uz tautsaimniecību, uz ražošanas
kārtības iespaidu un nozīmi», taču pareizi
norāda arī mākslinieka spēka avotu:

«Viņš dzīvojis tautā, jo smalki iepazi-
nies ar tautas likteni, raksturiem, ar tautas
bēdām, apkārtni. Un šos ārējos novēroju-
mus it bieži pavada viņa iekšējais cilvēks.
Un šis autora iekšējais cilvēks ir tas, kas
viņa darbiem piešķir sevišķu maigumu un
sirsniību, šis ir tā prizma, caur kuru atspīd
viņa novērojumi, kādēļ mēs tos dabūnam
redzēt savādākus, nekā ja tie pašu iegūti
vien.»¹¹

¹⁰ E. Pipiņš-Vizulis. Vēstule Rainim (9. II 01).
RLMVM 21136.

¹¹ Rīta skaņas. I, Jelgavā, 1903. gadā, 35.—36.
lpp.

trīmotā. Seimino mācītājus dāvēsi entai
1805.-07. g. revolūcijas deleģācijā (V. Barbāns, G. For-
rests, R. Fribergs, J. Zingbergs uc.). Baltijas
skolotāju seimino absolūcijas progresīvai un
revolucionāri raksturīgas deleģācijai - V. Derma-
nis, G. Gauēns (G. Daumanis), P. Birkets,
J. Fāris, pedagoģi un mācību grāmatu
autori - K. Ciulis, K. Dīkēns, V. Zuberko uc.
Deleģācijā no viņu līdri nopelni pedagoģijā
skolā izaudzināja Latviju. Baltijas skolotāju
seimino mācītājus arī veikturā Guohabu
Selsus, V. Plūdonis un Valdis.

G. Anspaks.

PIEMINEKĻU
DOKUMENTĀCIJAS CENTRS
Inv. Nr. p. 10132-1

ARCHITEKTŪRA

PIEMINEKĻA APRAKSTA LAPA

- I. 1) Nosaukums *Pieminas plakone* nos. tautas mutē
 2) Aprīķis, pagasts, ciems, māja *Kuldīga.*
 3) Novietne (sit. skice 1:500) *Liepājas ielā A31 pie bēta Pūdolova ģimnāzijas ēkas stūra.*

4) Tagadējais īpašnieks un lietotājs (pasta adr.) *Kuldīgas ģimnāzija.*

5) Pielietošana *Ballijas skolotāju semināra pieminai.*

- II. 1) Kad darināts? *1936. g.*
 2) Īpašnieks celšanas laikā *bij Ballijas semināra audzēni un skolotāju biedrība*
 3) Kas būvējis, pēc kāda projekta? Ar kādiem līdzekļiem? *Līdzekļi - bij Ballijas skolotāju semināra audzēni un skolotāju biedrības.*
 4) Cik ilgi ilgusies būve?
 5) Vai ir pārbūvēts un kad? Kādas daļas no jauna piebūvētas? Kādas tikai izlabotas?

6) Literatūra, dokumenti un ziņas par celtni

- III. Objekta un viņa sīkdaļu materiālu un konstrukciju apraksts (plana un griezuma skice 1:100 ar samēriem). Apraksta kārtība: 1) pamati, pagrabi, 2) sienas (logu un durvju aļlas), 3) grīdas, 4) griesti, 5) jumts (krēsls, spāres, latojums, segums), 6) tornis (augstums, konstrukcija, segums, torna nobeigums), 7) sīkdaļas (lieveni, portāļi, durvis, logi, trepes, krāsnis; baznīcās - kanceles, altāri, ērģeles u. c.) *Materiāls - melns marmors.*
 Samēri - *7,5 x 30 cm.*
 Griests: *"Sini namā no 1886 - 1915. g. darbojās Ballijas skolotāju seminārs."*

IV. Iekārta. Pils: 1) mēbeles (galdi, krēsli, gultas, kumodes, spoguļi u. c.), 2) Mākslas priekšmeti (skulptūras, gleznas)
3) Trauki. Baznīcās: 1) soli, 2) griestu un sienu lukturi, 3) kapu un piemiņas akmeņi, 4) piemiņas gērboņi
5) segas, 6) upu trauki un maki, 7) svētā vakarēdiena kausi, 8) krustāmās bļodas, 9) zvani.

V. 1) Kā piemineklis uzglabājies, vai tiek nodarīti vai redzami bojājumi? Kādi? Kas darāms to novēršanai? *uzgla-*
hājis nebojāts.

2) Uzturēšanas jautājums. Īpašnieka materiālie apstākļi un ieskači

Pārraudzībai noderīgas personas *Kuldīgas ģimnāzija*

Ziņas sniedza

1941 12.11.42.

Kuldīgas ģimn. direktors

Reģistrējis

Insp. K. Ļepiņš

Fotogr. №